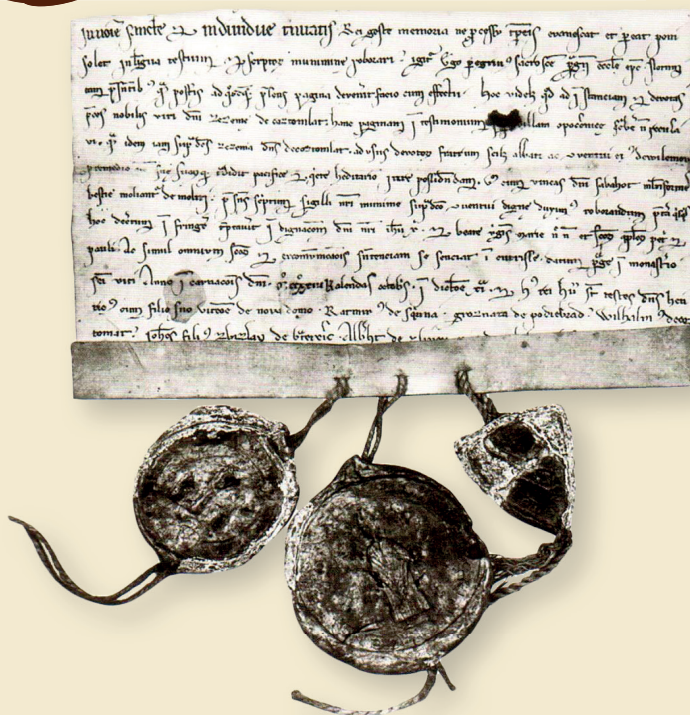

Loučeň

První písemný doklad existence osady Lucsan z roku 1223

Mimořádné vydání Loučeňského občasníku k 800. výročí obce se vzpomínkami pamětníků

Jen málo obcí v naší republice mělo svého nezapomenutelného pana Zdeňka Marečka – iniciátora kulturního dění v obci, nadšeného divadelního ochotníka, přispěvatele do regionálního tisku, ale především trpělivého kronikáře, který důsledně a systematicky zapisoval vše, co se v obci dělo až do roku 2004, kdy opustil tento svět. Od té doby se bohužel soustavné zaznamenávání událostí do obecní kroniky zastavilo a záznamy už nejsou vedeny s takovou pečlivostí.

Jelikož lidská paměť je pomíjivá, snažili jsme se v tomto mimořádném vydání Loučeňského občasníku zachytit alespoň několik živých příběhů obyvatel Loučeně. Nejde o historicky přesné záznamy dobových událostí, ale cenné osobní výpovědi lidí, kteří byli ochotni nám odvyprávět své příběhy a podělit se nejen o vzpomínky na dobu nedávno minulou, ale nezřídka i o jejich pohled na současnost.

Věříme, že v příštím čísle se k nim se svými příběhy přidají i další pamětníci.

redakce

Zdeněk Mareček (1920-2004) pracoval na Loučeni v letech 1947-1948 u Thurn-Taxisů jako správce polesí. Zde se také oženil s dcerou místního cukráře Pavla Bureše. Když došlo k znárodnění knížecího panství, odešel do Mělníka.

Po doplnění vzdělání v oboru historie se stal ředitelem Okresního muzea v Mělníce, věnoval se archivnictví a vlastnímu bádání. Po odchodu do důchodu se vrátil na milovanou Loučeň. Kromě již zmíněných aktivit se zabýval historií loučenské větve rodu Thurn-Taxisů.

Z děl Zdeňka Marečka:

Loučeň – malá kronika obce
100 let loučeňské kopané – historie obce a tělovýchovy
Na loučeňské poště, v zámku a podzámčí
Loučeň a Thurn-Taxisové
Protifašistický odboj na Loučeňsku

Zdeňkovi Marečkovi vděčíme i za uchování četných fotografií, dokumentů a dalších materiálů, které dnes mohou být vystaveny v Kulturním domě.

„Jé, tu znám...“

Každý, kdo během posledního půlroku zavítal ve Studcích do chaloupky k paní Haně Šubrtové, ustrnul. Z příjemné obývací místnosti se stal sklad a archiv. Není se pomalu kde posadit. Nejen na křeslech, gauči, na stolku i na koberci leží šanony, knihy a hromádky fotografií, ale i všude kolem stojí velké plastové kontejnery se starými dokumenty. Plný vzpomínek je i velký prádelní koš.

„V lednu jsem byla něco vyřizovat na obecním úřadu a paní starostka si tam právě prohlížela nějaké staré fotky. Neprozřetelně jsem tehdy na jednu zadívala a uklouzlo mi: Jé, tu znám“. Paní starostka na mě překvapeně pohlédla a vzápětí dodala: „Vy tady vlastně hodně lidí znáte a ledacos pamatujete...“ A během několika dnů mi sem navozila tyto hromady neutříděného archivního materiálu. Bylo to všechno pomíchané, zpřeházené.

Nejprve jsem se zděsila. Pak jsem se fotografiemi začala probírat a padl na mě hluboký smutek.

Přišlo mi líto, v jaké stavu ty dokumenty jsou. Hlavně ale plno těch lidí, které jsem na snímcích poznávala, už tady nejsou. Pročítala jsem si zažloutlé novinové články a uvědomovala si, co všechno pro Loučeň udělali, co tady bylo různých aktivit, které už vymizely a nejsou. Bylo to hlavně díky panu Zdeňku Marečkovi, který vedl kroniku, kam zaznamenal každou událost. V krabicích jsem našla mnoho jeho písmem pečlivě popsaných fotografií se jmény lidí na obrázku. Mladí lidé ani nevědí, co všechno se tu konalo díky tomu, že se vždy našlo pár ochotných lidí, kteří nečekali na nějakou fi nanční odměnu.

Několik fotek jsem dala na facebook na skupinu „Máme rádi Loučeň“. Překvapilo mě, jaký ohlas vyvolaly. Mimo jiné vyšlo najevo, jak pamětníky mrzí, že se zničil historický vnitřek sokolovny, kterou nechal vybudovat ještě kníže Alexander Thurn-Taxis. Jako žáci jsme tam chodili cvičit o hodinách tělesné výchovy. V sokolovně bylo jeviště s oponou, propadliště, zázemí pro účinkující, místnost, kam se ukládaly kulisy a rekvizity. Konaly se tu divadla, plesy a vystoupení dětí, promítalo se tu kino. Na galerii hrála hudba a úplně nahoru, kde stály židle, se chodily zadarmo dívat na bál důchodkyně. Dole byl sklep nazývaný „peklo“, kam se chodilo během zábavy na panáky. Můj děda byl členem stavební komise. Jednou se vrátil ze schůze strašně rozčilený, že prý se sokolovna podepře kůly, aby se mohl vedle postavit kulturák. Pamatuji se, jak prohlásil: „Vzpomenete si na mě – kulturák vám bude padat na hlavu, a sokolovna bude stát“.

Zájem lidí mě velmi podpořil a ukázal, že moje piplová práce má smysl. Musím přiznat, že si mě ty papírové vzpomínky úplně podmanily. Mám totiž od dětství hezký vztah k historii a k zámku. Ten mě vždy přitahoval. Jako školačka jsem si představovala, jak to tam asi za Taxisů vypadalo a jak tam žili. Zámek se ale v té době používal k jiným účelům. Teprve v důchodovém věku jsem se dočkala, že mohu na zámku provázet.

A tak jsem fotky tematicky třídila na hromádky, lepila na čtvrtky a nadepisovala, aby si je lidé mohli prohlédnout na výstavě k 800. výročí obce a aby se v pořádku uchovaly i pro budoucí generace.“

Hana Šubrtová

Zlamové roky

Jiří Havlát

Od roku 1935 jsem žil na Loučeni. Rád se tam vracím. Mám tam i svoji základnu – domek se slušnou zahradou, na které trávím většinu času. Byl jsem tam i v neděli dne 7. 5. 2023, kdy se na Loučeni připomínal květen roku 1945. Když jsem na své zahradě zaslechl výbuchy a střelbu, vzpomněl jsem si na to, co jsem jako jedenáctiletý kluk prožíval.

Moji rodiče měli na Loučeni řeznictví a uzenářství, které bylo součástí areálu zájezdního hostince, tenkrát U Havířů. Prodejna a dílna byly v místech, kde dnes Jednota Nymburk prodává chleba a mléčné výrobky. Bydleli jsme v bývalých pokojích zájezdního hostince, tedy v budově na východě areálu. Otec jezdil v úterý či ve středu pro maso na jatka v Nymburce. Porážky zvířat v místě živnosti byly již od počátku okupace zakázány. Dne 2. května 1945 jel otec se svou malou dodávkou na svítiplyn pro maso a vrátil se s vlající československou vlajčkou na zrcátku, instalovaném na levém předním blatníku. Oznámil nám, že v Nymburce je již po válce. Matka se tehdy vyděsila, vlajčku sundala, protože na Jíváku byla dost silná posádka německých vojáků, kteří obsluhovali velké muniční skladiště v oboře. Jejich velitel bydlel s rodinou na Loučeni, a tak o výskyt těchto vojáků na Loučeni nebyla nouze. Hrůza matky tehdy byla oprávněná, protože strýc Jaroslav Grus byl již dříve zatčen gestapem a v koncentráku zahynul.

V sobotu 5. 5. 1945 jsme jako vždy při obědě poslouchali rádio. Otec si všiml, že hlasatel opomenul uvést zprávy nejprve německy a pak teprve česky. Zprávy byly neobvykle stručné a hned po nich hlasatel vzrušeným hlasem oznámil, že v Praze vypukla revoluce, Němci útočí na rozhlas a vyzýval četnictvo, policii, vládní vojsko i další občany, aby přišli na pomoc. Výzvy pak, po krátkých přestávkách vyplněných hudbou hrající sokolské pochody, neustále opakoval.

Na Loučeni se ujala organizace odporu skupina mužů kolem pana - učitele Karla Uzla a kpt. Maciálka. S velitelem posádky na Jíváku se dohodli o odzbrojení vojáků německé armády, převzetí muničního skladu a ubytování vojáků v malém zámku. Hlídkám byl pověřen pan František Škop, bývalý ruský legionář. K ruce měl prý dva mladé hochy.

Otec, jako muž, který absolvoval za 1. republiky vojenský výcvik a zúčastnil se dvou mobilizací těsně před válkou, nastoupil do služby na Jíváku. Večer přišel domů velmi rozladěný. Říkal, že kromě lidí, kteří o vojně něco vědí, se tam vyskytuje řada mladých nadšenců, kteří se dostali ke zbraním, střílejí z nich jako pomínutí a těžko se zvládají. V neděli dne 6. 5. 1945 ráno opět nastoupil do služby. Celou neděli drobně přšelo, a když odpoledne přijeli na Loučeň němečtí vojáci z Milovic a začalo se střílet, měli jsme všichni velký strach o otce. Já ze všeho toho potřeboval jít na záchod, který jsme měli na tzv. Kuželníku (zahradu na severní straně areálu), ale bál jsem se tam jít sám, tak mne doprovodila teta. Zahradu byla obehnaná neprůhledným prkenným plotem, ale terén zahrady byl výš, než cestička kolem plotu vedoucí dolů ke kovárně pana Mouchy. Když jsem vyšel ze záchodu, viděli jsme přes plot, jak se kolem plíží několik ozbrojených vojáků v pogumovaných pláštěnkách a míří k cestičce podél zábradlí dolů k domu pana Bauera, tehdy kostelníka. Rychle jsme potichu utíkali do domu a zamřížovaným oknem z pokoje na východní straně budovy jsme sledovali, co tam ti vojáci budou dělat. Doběhli k velkému kaštanu, několikrát vystřelili směrem k malému zámku a opět se dali do běhu dolů. Tam už jsme je neviděli. Později jsme se dozvěděli, že pana Škopa postavili ke zdi, která tehdy oddělovala nádvoří malého zámku od zahrádky nad serpentinou. Pana Škopa zastřelili před zraky obou chlapců.

Mezitím pan Stanislav Zahrádka místním rozhlasem vyzýval občany k okamžitému ukončení střelby a muže starší 16 let vyzval, aby nastoupili proti drogerii pana Nejedlého. To byl rozkaz velitele německého zásahu. S tetou a matkou jsme vylezli na půdu a z vikýře jsme se dívali, co se proti Nejedlým děje. Němečtí vojáci tam měli několik kulometů mířících na loučeňské muže. Ti v tom dešti stáli s rukama nad hlavou. Ale nikoho jsme na tu dálku nepoznali.

Večer pak vojáci vybrali několik mladých mužů, vzali je jako rukojmí do Milovic a ostatní asi v 21 hodin propustili. Mezi rukojmími byl i zahradník pan Strupek, kterého odsoudili k popravě, ostatní pak propustili.

K naší radosti přišel domů i otec v černém pogumovaném plášti, který mu půjčila teta Grusová. Vyprávěl nám, že z Jíváku utekl přes oboru, u Žebrácké studánky přešel do Bludníku, tím prošel až za park a ulicí pod parkem se dostal až k tetě Grusové, která tam měla obchod. Říkal, že mu zachránil život pan Jedlička. Když se otec domlouval venku s tetou, tak na ně zahvízdal pan Jedlička a ukazoval, aby se ukryli. V tom momentě probíhal kolem Stanislav Zahrádka, který už za roh zahrady k rybníku Mlejňák nedoběhl. Němci tehdy stříleli na vše, co se jen hnulo. Zastřeleni byli zjevně neozbrojení. I jen o rok starší kamarád Karel Libich a pan Forejt.

Za několik dnů byl společný pohřeb. Rakve s padlými občany Loučeně byly na katafalku u dnešního vchodu do Úřadu městyse Loučeně. Já u toho nemohl chybět. Měli jsme tenkrát povinné náboženství a já také ministroval v kostele. Na mou zbožnost dohlížela chudířská babička, která nechyběla na žádné mši. Vždy našla i několik korun na modlení. Otec mi říkal, že zbožná je od doby, kdy jí po první válce zemřela na španělskou chřipku dcera Marie a v roce 1919 padl na Slovensku nejstarší syn Josef jako poručík italských legií.

Pohřeb byl samozřejmě církevní. Při cestě na hřbitov jsme šli s panem vikářem Černým před vozem, který táhli koně pana Krause. U cukrárny pana Bureše stálo několik partyzánů z Jabkenic, kteří vypálili salvu na počest mrtvým.

Prožil jsem tenkrát hrůzu, protože koně se lekli. Začali se plašit, vzpínali se a vypadalo to, že na nás skočí. Střelba musela přestat. Pan Kraus uklidňoval koně a pan vikář ministranty.

Po rušném roce 1945 jsme prožili asi tři roky spokojeného života. Otec koupil těsně po měnové reformě na dluh domek č. p. 140, z jednoho pokoje nechal vybudovat moderní řeznickou prodejnu, na dvorku postavil dřevníky, chladírnu, dílnu, udírnu a prádelnu. V roce 1948 se ale stal třídním nepřítelem. Akční výbor Národní fronty jej zbavil předsednictví fotbalového klubu, byl vyhozen ze zastupitelstva městyse a z výboru Sokola. Já nebyl přijat ke studiu na Obchodní akademii. Tenkrát nezáleželo tolik na tom, zda uděláte zkoušky, ale na tom, jaký dostanete posudek z národního výboru. Mně napsali, že by mi „prospělo hlubší sepečetí s dělnickou třídou“. Přes to nejel vlak. Tak jsem se učil řezníkem. Další ranou bylo, když v lednu 1949 k nám přijeli tři pánové z Nymburka a otci oznámili, že mu ruší živnostenský list. Od 1. 2. 1949 má nastoupit jako dělník do uzenářské dílny Jednoty Nymburk, já do učebního poměru tamtéž a matka zůstane zatím na prodejně masa. Za nějaký čas vyšel zákon, který říkal, že pokud organizace potřebuje dům či provozovnu pro plnění svých úkolů, bude jí provozovna převedena do vlastnictví. A tak jsme se ocitli v nájmu v dosud vlastním domě, ale dluhy za objekt a jeho dostavbu rodičům zůstaly.

Chtěl bych zde poznamenat, že jsme nebyli na Loučení jediní, koho se arogance moci dotkla. Mnohem hůře na tom byla rodina Jana Balouna. V té době byli na Loučení dva Janové Balounové. Kouřák měl svůj statek v jakémsi koutě a Závodák, který měl své hospodářství za potokem, který teče podél silnice, je tedy za vodou.

Jan Baloun – Kouřák byl dobrý hospodář a pobožný člověk. Měl z tehdejšího pohledu dvě nectnosti. Odmítal vstup do JZD a v neděli dobře zpíval v kostele. Jeho žena tam hrála na varhany. Takže se našel důvod, jak mu statek zkonfiskovat a jeho z Loučeně vystěhovat. Jejich starší dcera Blaženka pak bydlela na Patříně a rodiče někde v Sovenicích. Na místě jeho statku si pak JZD postavilo své budovy.

Také pekař pan Pavlát si užil své. Tenkrát existoval zvyk bohatší lidi vyrabovat a dělat jim ostudu vystavováním jejich majetku ve výlohách jiných obchodů s příslušným pomlouvačným komentářem. Jejich syn Frantík se léčil po dětské obrně. Bral nějaké léky a šetřil si lahvičky od nich. Ty byly samozřejmě také v Nymburce vystavovány, jako že rodina Pavlátových poškodila národní hospodářství syslením léků. Bylo to nesmírně trapné.

Další zlom jsem zažil v roce 1960. Zemřel mi otec v 52 letech na rakovinu, narodila se nám dcera a já byl přijat k dálkovému studiu na VŠE.

Dne 21. 8. 1968 ráno, asi v 5 hodin nám někdo bušil na okno. Byla to paní Vinšová a velmi vzrušeně nás informovala, že nás zabírají Rusové. Manželka tehdy vedla prodejnu cukrovinek a mléčných výrobků v domě č. p. 140, já řídil výpočetní středisko v Poděbradech. Naše osmiletá dcera byla na táboře někde u Chrudimi. Už když jsem jel do práce, objevovali se na hlavních silnicích ruští vojáci. Nejhorší bylo, že nerespektovali jakákoli pravidla silničního provozu. Protože na táboře s naší Miluškou byly další dvě děti zaměstnanců střediska, vypravil jsem jednu energickou maminku s řidičem služebního auta, aby jeli děti z tábora vyzvednout a přivezli je do Poděbrad. Přijeli až k večeru. Vyčerpaní, ale šťastní, že se jim v tom blázinci na silnicích nic nestalo a děti jsou v pořádku. V následujících dnech po silnicích na Loučení jezdila řada kolon vojenských vozidel. Zejména na počátku mířili svými zbraněmi na občany a vzbuzovali strach.

Lidský život pro ně nic neznamenal. (Nas mnoho!) Pamatuji se, že uprostřed městyse nechali mladého kluka, regulovčíka, stát u svatého Jana dva dny. Měl hlad a žízeň – asi na něho zapomněli. V Bludníku měli své ubytování polští vojáci a jednoho rána postřelili malorážkou Mirka Malíka, který pracoval jako řidič v garážích ČSAD. Později se vyšetřovalo poškození kabelů v lese, které vedly k místu nad Boží vodou, kde měli ruští vojáci nějakou pozorovatelnu. Přišlo se na to, že to udělaly děti. Ruští vojáci si jezdili z Milovic k Boží vodě pro vodu a často šmelili s benzinem, který prodávali levněji, než byla cena u čerpacích stanic. Nabízeli i barevné televizory.

Rok 1989 jsem již prožil v Praze. Zažili jsme s manželkou některé manifestace na Václavském náměstí, já v práci několik změn ministrů a jejich náměstků. Ale o tom zase až někdy jindy.

Učitelské vzpomínky

Marie Novotná

Na loučeňskou školu jsem nastoupila hned po studiu 1. září 1964 a strávila zde celý učitelský život, 47 let. Vzpomínek je mnoho. Učila jsem zeměpis a přírodopis na druhém stupni nejprve v budově základní devítileté školy – dnes je zde hotel Maxmilian. Budova školy byla po generální opravě, vše zářilo novotou. Upoutaly mě krásné učebny, které byly vybaveny moderními pomůckami, jakož i prostředím, kde se škola nacházela.

Po celou dobu mého působení na škole jsem stavěla na velmi úzké spolupráci s rodiči, zastupitelstvem a školskou komisí. A to se mi dařilo. Po pěti letech jsem přešla učit na první stupeň do budovy, která dnes patří firmě Pilous. Tam bylo vše zastaralé, potřebovalo úpravy. Zde nezapomenu na obětavé rodiče, kteří se ujali opravy fasády a úprav uvnitř budovy. Na tyto práce se sešlo tolik lidí, že jsme zůstali mile překvapeni. Vše dělali ve volném čase, bez nároku na honorář.

Při práci bylo veselo, dokonce se prováděly i práce na úpravě hřiště a okolí, které nebyly v plánu.

Učitelé i rodiče vedli zájmové kroužky. Byl to např. turistický oddíl Duha vedený panem Zdeňkem Horáčkem, kroužek ručních prací s paní Evou Hruškovou aj. Nikdy nezapomenu na vánoční výstavu perníkových chaloupek a na krásné výšivky a jiné výrobky.

V roce 1992 byla otevřena nová moderní škola, postavená v „akci Z“ zásluhou a obětavostí několika důchodců. Dnes patří mezi nejhezčí školy v okolí. Učitelé mají pro svou práci ty nejlepší podmínky. Prostory, moderní učebny a jejich vybavení.

Vzpomínám na jednu zimu, kdy pan školník připravil dětem překvapení. Ze dne na den udělal před školou kluziště, které pak žáci využívali nejen při tělesné výchově, ale i k bruslení ve volném čase.

Stejně tak obětavě věnoval svůj volný čas dětem Ing. Jan Kocmánek, dnes ředitel Školního statku Středočeského kraje v Poděbradech. Nikdy nezapomenu, jak před Vánocemi přivezl plnou kád' kaprů. Děti je lovily, on je všechny zabil, vykuchal a předal do školní kuchyně ke zpracování. Nikdy jsem nic takového nezažila. Další překvapení čekalo děti, když jim přivezl do tříd živé tele. Možná, že právě zde to byla ta správná doba, kdy vzbudil u žáků zájem o chovatelství a mnozí se později rozhodli studovat na Střední zemědělské škole v Poděbradech.

Velice krásné vzpomínky mám také na zahraniční zájezdy pro žáky a jejich rodiče. Navštívili jsme Legoland v Německu, Europa-Park a Tropické ostrovy u Berlína.

S dětmi jsme si prohlédli první československou knihovnu na Pražském hradě. Děti byly pochváleny za pěkné chování a odměnou jim byl umožněn zápis do kroniky této knihovny.

Nikdy jsem nelitovala, že jsem nepoznala jiné pracoviště. Loučenská škola patřila, patří a jsem přesvědčena, že i nadále bude patřit k těm nejlepším školám v okolí. Vychovala mnoho osobností, vysokoškolsky vzdělaných lidí, ale i mnoho šikovných a vyhledávaných řemeslníků. Oni na školu velmi rádi vzpomínají.

Děkuji za všechny ty roky, které jsem ve zdraví prožila a mohla se tak plně věnovat svému povolání. Byla to krásná doba. Dnes již jen vzpomínám.

Jak jsme dříve chodili do školy

Jiří Havlát

Inspiroval mne článek pana Alberta Sloupa v Loučenském občasníku č. 5 /2022, kde píše o tom, co mu vyprávěla babička o svých školních letech a učitelích působících ve škole v té době. Myslím si, že si takovou vzpomínku zaslouží i naše loučenská škola.

Rád bych se k těm vzpomínkám připojil, a protože jsem o něco starší než babička pana Sloupa, jsou mé vzpomínky z doby, která se dnes jeví jako dávná historie.

Do první třídy obecné školy jsem začal chodit v roce 1940. Na Loučeni v té době byly tři samostatné školy. Obecná škola, která v nejnnutnějších případech tehdy zabezpečovala osmiletou školní docházku, byla v budově, kde je dnes firma Pilous. Měšťanská škola byla tam, kde je dnes pošta a radnice. Třetí školou byla škola pokračovací – to byla škola pro děti, které po osmileté docházce do školy zůstaly doma v zemědělských domácnostech, jednak aby svým rodičům pomáhaly, jednak aby po nich později zemědělské podniky převzaly. Pokračovací škola měla třídu v obecné škole a její žáci do ní chodili jednou týdně.

První třída byla v přízemí budovy na její jižní straně. Učil nás v ní pan řídící učitel Antonín Čermák. Ten byl v té době také starostou městyse Loučeň. Do úřadu to neměl daleko, protože úřad městyse byl tehdy v obecní škole v přízemí na východní straně budovy. Takže to měl jen přes chodbu. Pamatuji se, že jeho oblíbenou písní byla „Ivánku náš...“, kterou jsme zpívali každému, kdo přišel do vyučování pozdě. Pan řídící při tom udával takt boucháním rákosky do katedry.

Druhá třída a třetí byly tehdy spojené, učebna byla hned nad schody na prvním poschodí na severní straně budovy. Třídu vedla paní učitelka Anna Jakešová a náboženství tam učil pan katecheta Hájíček. Ten byl též varhaníkem v kostele a soukromě vyučoval hru na klávesové nástroje, tehdy harmoniuma klavír.

Čtvrtá třída byla v 1. poschodí na východní straně budovy a vedl jí pan učitel Karel Uzel. Ten měl výuku komplikovanou tím, že učil také ve stejné třídě děti, které neuspěly u zkoušek na měšťanku nebo na osmileté gymnázium. Těch sice nebylo mnoho, ale byli to zástupci 5., 6., 7., a 8. postupného ročníku. Tehdy se chodilo do školy jen 8 let.

V roce 1944 jsme dělali zkoušky na měšťanku. To byla, jak už jsem dříve uvedl, zcela samostatná, výběrová škola. V první třídě této školy pro nás bylo šokem, že na každý předmět přišel jiný učitel.

Tehdy tam učili páni učitelé Černý, Vrána, Mánek, Šperlík, Šmejkal, paní učitelka Plotěná a industriální učitelka Rumlová. Další si již nepamatuji. Tehdy se měnil i pan ředitel školy. Odcházela do důchodu pan ředitel Pumr, přicházel pan ředitel Jaroslav Grus z Nymburka.

My jsme si školu v této budově moc neužili, protože v tom roce byly na Loučeň přesunuty děti z německé Hitlerjugend, které zabraly obě školy, malý zámek i restaurace U Ottomanských a Kyšperských. My jsme pak chodili jednou týdně do hostince u Janatů, kde jsme absolvovali výuku důležitých předmětů a dostávali domácí úkoly na celý týden.

Po válce škola dostala budovu malého zámku, kde byly provedeny adaptační práce. Z bytů a kanceláří byly vytvořeny třídy.

Také nás žáky čekala řada prací, nesouvisejících s výukou. Na budově bylo třeba vyměnit střechu, a tak nastoupilo několik tříd. Vytvořili jsme řetěz ze dvora až na půdu a podávali si nové tašky z vozů dole až nahoru na půdu. Dolů jsme pak stejným způsobem snášeli staré tašky na vozy na dvoře. Později jsme místo tělocviku převáželi na kolečkách zeminu a vytvářeli ze zarostlé stráně terasy pro hřiště na odbíjenou a košíkovou.

V roce 1948 byla provedena velká školská reforma podle projektu profesora Nejedlého, tehdy ministra školství. Dosavadní systém dvou samostatných škol (obecné a měšťanské) byl zrušen, byla zrušena i osmiletá gymnázia a byla zavedena jednotná devítiletá škola. Protože bylo třeba vypracovat osnovy pro devátou třídu, byl zřízen tzv. Jednoroční učební kurs. Ten trval až do roku 1949. Děti, které chodily do 5. až 8. ročníku na obecných školách, byly převedeny do nově vzniklé devítiletky. To se tehdy týkalo obecných škol v Jabkenicích, Mcelech, Jíkví, Jizbicích a na Loučení. Byly proto zřízeny dvě třídy v jednom ročníku, chlapecké a dívčí. To trvalo relativně krátkou dobu, protože řada dětí v této době dosáhla 15 let a školní docházku ukončila. Zbývající děti pak už tvořily jednu třídu.

Ještě bych měl dodat jednu informaci. A to, že pan ředitel Grus po válce posílil učitelský sbor několika učiteli z Nymburka, protože těsně po válce se z Loučeně odstěhovali do pohraničí páni učitelé Uzel a Šperlík a pan katecheta Hájíček. Paní učitelka Plotěná se vdala za pana učitele Černého a začala se věnovat výchově svých dětí. Z Nymburka pak přišli manželé Peterovi, učitelé Hrabánek a Bajer, paní učitelka Čápová Srdínková a mladá, štíhlá ruštinářka, jejíž jméno si nepamatuji. Říkali jsme ji děvočka.

Osnovy dřívějších škol pamatovaly i na pracovní výchovu. Obě školy měly své zahrady, obecná tam, kde má dnes firma Pilous parkoviště, měšťanka tam, kde je dnes Kulturní dům. Před plotem této zahrady byla obecní studna. Industriální učitelka učila dívky vařit, plést, háčkovat, paličkovat, a sama chodila ve výrobcích z této výuky. Stoupajícími nároky na výuku tyto činnosti z osnov postupně zmizely.

Loučení za mého dětství

Hana Šubrtová

O historii naší obce jsme slyšeli dost. Naše krásná Loučeň vděčí samozřejmě za mnohé rodu Taxisů. Já bych ale chtěla vzpomenout na pár obyčejných lidiček, kteří bohužel už nežijí, ale přesto byli pro nás mnohé součástí našeho mládí.

V době našeho dětství jsme zdaleka netušili, že se bude za mnoho let používat slovo market. Za nás se obchody jmenovaly podle svých majitelů, takže jsme chodili do cukrárny k Burešovům, pro potraviny k Římalovým, k Votočkovým pro boty, do řeznictví k Zajíčkovým a Havlátovým, do textilu k Štěpánovým, do drogerie k Nejedlým, do železářství k Vinšovým. A pak tu byl švec pan Bím a zelinář Kaucký. A také tu byly známé hospůdky U Ottomanských a U Palmů (dnes U Náměstků).

Nevím, proč mám jejich obchůdky spojeny s vůněmi.

My, kteří jsme překročili sedmdesátku, si nejčastěji vzpomeneme na cukráře pana BUREŠE a na jeho věčně se opakující otázku: „Tak co to bude? Semtele nebo brixle?“ Co myslel těmi „brixlemi“ dodnes netuším, ale chuť jeho vanilkové zmrzliny dodnes cítím na jazyku. Cukrárna byla zároveň i mlékárnou. Mléko se přelávalo z velkých konví do velké sudovité nádoby. My si pro ně chodili s bandaskami.

Před očima dodnes vidím menší robustní postavičku řezníka pana ZAJÍČKA pohybující se neuvěřitelnou rychlostí. Pak slyším svist jeho řeznické sekery. On i jeho žena – oba vždy v krásně bělostných zástěrách. Nás však hlavně zajímali jejich tři bernardýni.

U NEJEDLŮ to byl zase „cukrkandl“ - krystalky cukru, které byly záhadným způsobem připevněny k dlouhé niti, a my děti je dostávaly v drogerii zadarmo.

Od ŘÍMALŮ vonělo už z dálky pečivo. To prodávala paní Římalová. Dnes všude samý igelit, ale tenkrát pekaři nosili z auta na pult bochníky chleba v náručí. Žádná přehnaná hygiena, ale chuť křupavého chleba se s dnešním nedá srovnat. Místo aut parkovaly před obchodem kočárky, ve kterých spokojeně spaly děti.

Obuvnictví měli VOTOČKOVI. Bydleli v části bývalé pošty a tam měli i obchod. Nebyl moc velký, a přesto plný krabic s botami, takže si většinou každý vybral.

ŠTĚPÁNOVI měli obchod s textilem. Našlo se u nich vše – od špendlíku po koberec. Na regálech ležely štučky látek. Pan Štěpán je odměřoval dřevěným metrem takovou rychlostí, že jsme vždy zaslali.

Obě hospody začaly ožívat s jarními měsíci, kdy přijížděli na Loučeň letní hosté a chalupáři. Těžko uvěřit, že naproti v hospodě U PALMŮ se v té době vařilo až dvě stě obědů. Sedělo se v příjemném dřevěném altánu, kde na čelní stěně byly namalovány krásné myslivecké výjevy. Paní Palmová i paní Ottomanská, za svobodna Prášková, byly vyhlášené kuchařky. Je pravidlem, že řemeslo se dědí. Dcera Palmových měla později se svým manželem pronajaté prostory v Kulturním domě. Do jejich restaurace V+S přijížděli za její kuchyní lidé až z Prahy. Třeba se stavili jen na večeři. Když se lidé příliš dlouho zdržovali, její manžel hospodský Slávek Sobota pronášel větu: „Kdo půjde domů, dostane pusů“.

Pan VINŠ měl železářství a domácí potřeby v části bývalé hospody U Dragounů. Vždy na něho bylo spolehnutí, protože uměl sehnat i zboží, které bylo v té době nedostatkové.

Byla tady i ševcovská dílna BÍMOVÝCH. Pamatuji se, jak pan Bím seděl v dlouhé kožené zástěře na svém verpánku. Okolo něho se povalovalo nepřeborné množství bot a v drátěných policích byly narovnány už opravné boty. Oba s manželkou byli vždy usměvaví a ochotní. To, že jsme tam nosili opravovat punčochy, když nám na nich „teklo oko“, by asi dnešní mladí nepochopili.

Když se to tak vezme, vše důležité, co bylo potřeba k životu, jsme tenkrát nakoupili na Loučení. To byla velká výhoda. Nezapomenutelnou postavou byl pošťák pan VOLEK.

V budově bývalé Sokolovny byl dlouholetým správcem pan STIBOR. To, že nás kontroloval, zda máme dobře očištěné boty, jsme brali jako samozřejmost. V zimních měsících obsluhoval dvoje velká kamna. Jak do nich sypal uhlí z velkých uhláků si pamatuji dodnes.

K našemu dětství patří i mnohá jiná místa. Hřiště se dnes jmenuje „Ve Štítě“, tenkrát se říkalo jen hřiště. Les Bludník, přes který jsme jezdili na kolech – kořen nekořen, koupat se na rybník Nový, který byl obležený nejen dětmi, ale i dospělými. V té době totiž nikdo neměl bazén, tak i rybník Jívák, kde byla velká písčitá pláž, byl naším oblíbeným cílem.

Na stráni za dnešní zastávkou autobusů jsme sedávali a pozorovali kováře Mouchu při práci. Kluci se často navzájem pošťuchovali tak, že se pan Moucha rozzlobil, přestal kovat koně a zakřičel: „Haranti sakramentský, mazejte domů.“

Zámecký park byl přístupný po celý rok. My tam chodili hlavně v zimě sáňkovat a vraceli se domů, až když se stmívalo.

Nedá se zapomenout na slavnou Loučeňskou pouť, která se tradičně slaví na svátek Nanebevzetí Panny Marie 15. srpna. Už dva týdny předtím k nám přijížděli ve svých maringotkách komedianti – jak se tenkrát říkalo. Tábořili hlavně Pod Kaštany. My děti jsme se na ně vždy velmi těšily a navečer jsme se vydávaly užít si zábavu u houpaček. Před poutí máma napekla velký koš koláčů. Jednou zjistila, jak koláčů je málo. Po chvíli jsme přiznali, že jsme je nosili komediantům, aby nás zadarmo svezli. Tradičně se sjížděly rodiny na sváteční pouťový oběd. V sobotu se pořádala pouťová zábava, která trvala dlouho do ranních hodin. Na pouť musela mít každá žena i holčička nové šaty. V neděli se táhly pouťové stánky od Otomanských až k poště.

Škoda, že mnozí z nás, kteří to také tak pamatovali a zažili, už na naší krásné Loučení nežijí.

A závěrem ještě kvízová otázka: Jak se pozná pravý Loučeňák? Nikdy neřekne „v“ Loučení, ale „na“ Loučení.

Nezapomenutelný pan listonoš

S koženou brašnou přes rameno, rozvážel pan Jan Volek lidem poštu. Denně objížděl svůj úsek, který zahrnoval Dolní Loučeň, Studečky, Studce a Patřín. V létě zajížděl za chataři a rekreanty i na Jívák. V brašně vozil nejen dopisy, ale vyplácel i důchody penzistům, vyřizoval různé poplatky přes složenky a někdy doručoval i poukázané peníze. Lidé tenkrát ještě hodně četli a pravidelně odebírali tiskoviny, takže na kole vozil i celé balíky novin a časopisů. V létě, v zimě, za každého počasí.

Báječná léta

Martu Peterkovou jsem v její kanceláři na obecním úřadě zastihla ve špatném rozpoložení. Neměla dobrý den. Od rána řešila jen samé nepřijemnosti a zrovna před mým příchodem ji někdo hodně „vytočil“. Byla rozladěná a vypadalo to, že náš rozhovor budeme muset přesunout na jiný den, až bude příznivější konstelace. Pak jsme začaly ale mluvit o jejím dětství. Poznenáhlu bylo vše nedobré pryč a zmizela i špatná nálada.

„Měla jsem moc hezké dětství, které by mi asi mnohé dnešní děti, zvláště ty, které si prošly izolací v době covidu, určitě záviděly. Spousty kamarádů a volnost. Přišli jsme ze školy domů, hodili aktovku do kouta a už jsme byli venku. Mohli jsme si zaběhnout hrát do lesa nebo na hřiště, jezdili jsme na kole na Jívák. Věčně jsme měli oblečení umazané od smůly. Začátek léta mám spojen s tím, jak jsme chodili na třešně. To jsme milovali. Horší to bylo v létě s rybízem. Děda s babičkou měli asi 400 keřů, které bylo nutné otrhat. To nás opravdu nebavilo, ale museli jsme. V zimě, v dobách, kdy ještě mrzlo a padal sníh, jsme zase chodili sáňkovat do zámeckého parku a bruslit či hrát hokej na rybníky „Mlejňák“ a „Rybízák“. Že bychom se někdy nudili? Na to opravdu nebyl čas.“

Hezké vzpomínky mám spojené i s Kulturním domem, kde můj strýček Vladimír Grus dělal správce a bydlela tam i celá jeho rodina. Se sestřenkou jsme chodily předávat umělcům na konci jejich vystoupení pugéty. S Jarunkou Káplovou, dnes matrikářkou na OÚ, jejíž táta byl předsedou MNV, jsme už tenkrát společně na svatbách recitovaly básničky.

A jak vzpomínáte na školu a učitele?

„Do první třídy jsem chodila do školy v budově, kde teď sídlí firma Pilous. Měla jsem paní učitelku Černou.“

Na obědy jsme chodili do „dolní“ školy, kde je teď zámecký hotel Maxmilián. Vzpomínám, že kolem cesty rostly morušovníky. Dole byla zahrada, kde se vyučovaly tzv. práce na pozemku. V budově dolní školy, která nám připadala obrovská, byly i učitelské kabinety plné zajímavostí. Pamatuji si, jak to tam zvláště vonělo vycpanými zvířaty. To všechno v nás budilo velký respekt.

Do třetí a čtvrté třídy jsme chodili tam, kde je nyní prodejna průmyslového zboží. Původně tam byla mateřská školka, ta byla ale pak přesunuta do Jíkve. Učila nás hodná paní učitelka Novotná, ale měli jsme i pana učitele Novotného, který nás měl na ruční práce. Učili jsme se štipovat ponožky a háčkovali jsme taštičku.

Pátá třída byla tam, kde je dnes městský úřad. Paní učitelku Vlkovou jsme měli moc rádi. Ochotně s námi chodila ven i po vyučování a někdy s námi hrávala i kuličky.

Byli jsme samozřejmě i jiskřičky a později pionýři. Vedla nás paní Hládková, která pracovala jako matrikářka. Byla to taková loučenská živá kronika, protože o každém všechno věděla. Ta zařídila, že jsme jiskřičkový i pionýrský slib skládali na Pražském hradě u prezidenta Gustáva Husáka. Tenkrát to byl pro nás velký zážitek.

Na druhý stupeň jsme už jezdili samostatným školním autobusem na osmiletku v Nymburce. Dojíždění nám zabíralo víc času, takže jsme už neměli tolik volna jako dříve. Navíc i rodiče nás doma víc přitáhli. Nejdřív jsme museli splnit všechny domácí povinnosti, uklidit, umýt nádobí, v zimě donést uhlí a zatopit v kotli.“

Co vaši rodiče a prarodiče?

„Děda Jaroslav Lukeš pocházel z Patřína. Během války postavil domek na Loučeni, kde se narodil táta a kde já žila už jako miminko. Babička byla hodná a srdečná. Když jsme hladoví přilítli domů – celá naše parta, vždy něco vykouzlila a všem alespoň namazala chleba. Byla to naše „cateringová“ základna.

Děda byl vyhlášený opravář čerpadel. Byl u toho, když se v obci budoval a sestavoval vodovodní řad. Věděl o každém uzávěru a šoupatech. Byl jedním z těch, kdo na Loučeni po válce zakládali místní ČSAD. Dlouhá léta jezdil s autobusem až do nehody, kterou sice sám nezpůsobil, ale chodil pak už jen o holi. Děda choval stříbrné lišky a pečoval o opuštěná liščata, která u něho myslivci odkládali. Míval i jezevce. Na Loučeni byla vyhlášená umělá nora. Na norování se sem sjížděli myslivci z celé republiky. Byla to velká událost, do níž byla zapojená celá naše rodina. Maminka vypisovala diplomy, táta byl u občerstvení a my děti jsme chodily přihlížet a fandit našim lištičkám.

V lesíku kousek od vodojemu byla malá úprava pitné vody. Babička tam pravidelně chodila kontrolovat stav její kvality. Oblékla si širokou gumovou zástěru, navlékla velké gumové rukavice a lila chlór do kádě s vodou. Když roztok důkladně promíchala, vypouštěla ho do vodojemu, a voda následně tekla do rozvodného potrubí. Dnes by se asi kontrola z hygieny zhrozila. Kousek od úpravní chatičky, kam jezdila o prázdninách rodina profesora Melmuky. Často jsme si s jeho kluky hráli.

Táta byl zase trochu bohém a fanda do motorismu. Byl věčně v dílně a my s ním, všichni umazaní od šmíru. Sám si stavěl buginy a motokáry, na kterých pak závodil. Hluk startování jsem milovala – patřil k mému dětství.“

A jak se ubíral váš život dál?

„V patnácti letech se mi dosavadní život hodně změnil. Odešla jsem studovat do Mělníka a žila na internátu. Ale vždy jsem se ráda na Loučeň vracela. Pak jsem se vrátila natrvalo a toto místo bych už nevyměnila.“

... říká Marta Peterková, která je už druhé funkční období starostkou městyse Loučeň.

Naše provozovna ČSAD Loučeň

„Do ČSAD Loučeň jsem nastoupil v roce 1982, když mi bylo 32 let“, vzpomíná **pan Petr Pátek**. „Tenkrát nás tam byla velká parta. Jen řidičů autobusů bylo asi čtrnáct. Vedle toho ČSAD zajišťovalo i nákladní dopravu. Měli jsme tu šest nákladních aut a každý řidič nákladáku měl i svého závozníka. Jezdili jsme hlavně pro Mototechnu, která měla sklady dílů v Čachovicích, a my jsme je rozváželi po celé republice. Hodně nás vytěžoval i nymburský pivovar i Pila Křinec, pro kterou jsme vozili surové parkety. Kromě toho jsme měli na Loučeni své opravárenské dílny, kde se prováděly běžné opravy, a směrem na Chudíř i vlastní čerpací stanici.“

„Vedoucím provozovny tu v té době byl pan Václav Vorel, na kterého moc rád vzpomínám. Byl náročný, ale zároveň lidský a velkorysý.

„Řidiči autobusu byli jakási elita mezi šoféry.

„Svým způsobem ano. Ale na druhé straně na nás byly kladeny vysoké nároky. Každý musel nejprve odjezdit dva roky na nákladáku s přívěsem, a teprve pak mohl za volant autobusu.“

Lidé tenkrát nejedli auty, ale hromadnou dopravou. Kolik linek tu tenkrát jezdilo?

„Obsluhovali jsme tu několik pravidelných linek – do Nymburka, Mladé Boleslavi, Lysé nad Labem a Rožďalovic. V pátek, sobotu a neděli se jezdilo i do Prahy – v pátek jsme vozili chalupáře sem a v neděli zpátky do Prahy. V neděli byl takový zájem, že lidé stáli frontu, aby si mohli sednout. Někdy jich čekalo tolik, že jsme je ani nemohli pobrat. V neděli odpoledne jezdil autobus i do Mladé Boleslavi, aby se lidé dostali na návštěvy do nemocnice.“

„Ve všední dny se vyjíždělo nejdříve na Lysou, a to už ve 04:10. Spoje do Mladé Boleslavi byly přizpůsobeny směnnému rozvrhu Škodovky. Ranní šichta pro nás začínala v 04:30 a končilo se večer ve 20:00 hodin. Některé autobusy jezdily až do půlnoci.“

A jak to bývalo v zimě?

„Nestalo se, že by v zimě autobus nevyjel, i když rtuť teploměru padala k minus dvaceti. Měli jsme tu k dispozici i menší noclehárnu. Tenkrát se ještě nepoužívaly nemrznoucí směsi (fridex), a tak se celou noc autobusy natáčely a projížděly, aby nezamrzly a lidé se ráno mohli dostat do práce.“

To jste toho asi moc nenaspali.

„Třicet osm let jsem vstával ráno ve tři hodiny. Všechny autobusy parkovaly na Loučeni. Který řidič nebyl místní, musel dojet na motorce, autem nebo na kole. Najezdili jsme skoro 300 hodin za měsíc. Celý týden jsme jezdili linky a o víkendech zájezdy. Nikdo nám žádné povinné přestávky nekontroloval. Ředitel Vorel byl nejspokojenější, když v sobotu a v neděli na dvoře neparkoval žádný autobus a všechny vydělávaly. Někdy jsme pomalu celý měsíc nebyli doma. Na druhou stranu si pak zaměstnanci mohli půjčit nákladák nebo dokonce autobus pro soukromé potřeby jen za naftu. Dělali jsme to jen výjimečně při mimořádných příležitostech jako svatba, pohřeb apod.“

Jak to, že jste stále byli pryč, nesly vaše manželky?

„Špatně, ale přežily to. Jsme spolu už 47 let. A je to možná právě kvůli tomu, že mě tak často neviděla“, směje se pan Pátek. „Mívali jsme každoročně i svůj ples. Pan ředitel Vorel vždy zval postupně každou naši manželku k tanci. Při té příležitosti se nás vždy zastával a žehlil nám to doma.“

Jak vás práce v takovém věčném shonu bavila? Nechtěl jste s tím seknout?

„Byli jsme mladí, všechno jsme nějak stíhali. Všichni řidiči tady na Loučeni jsme

byli přibližně stejně staří. Vedoucí Vorel sám předtím dlouho jezdil na autobusu, takže byl jedním z nás a dokázal nás chápat. Byli jsme takový rodinný podnik. Hrávali jsme odborářskou ligu ve fotbale a pořádali společné zábavy. V létě jsme si třeba pronajali střelnici, kde jsme grilovali prase, v zimě jsme uspořádali v bažantnici zabíjačku, společně i s dětmi jsme jezdili na hory. Měli jsme podnikovou chatu v Josefově Dolu, kam jsme společně jezdili i na brigády – kopali vodu a přestavovali chatu. Přes týden jsme byli skoro pořád za volantem. Pak jsme to ale o zábavách dokázali pěkně rozjet. Vzpomínám, jak obvykle po půlnoci tančil k našemu veselí náš skoro dva metry vysoký brigádýr Václav Rakušan (předseda brigády socialistické práce) s pomenším Oldou Havlasem, který mu seděl na ramenou. „Byly to hezké časy, rád na ně vzpomínám.“

Červený kříž

„Podzimní páteční ráno 9. listopadu. Loučeň se probouzí za zvuků dechovky, kterou místní rozhlas vítá všechny dobrovolné dárce krve. Jako praménky řeky se slévají v jeden tok, tak i dárci místní i přespolní se ze všech stran scházejí před Kulturním domem ke společnému odjezdu autobusem do transfúzní stanice v Mladé Boleslavi... jako jedna velká rodina. Ta letošní čítala 57 dobrovolných dárců z Loučeně a okolí – Studců, Jíkve, Seletic.“
(Z článku 14. SKUPINOVÝ ODBĚR KRVE NA LOUČEŇSKU Polabské listy 1981)

Opravdu tak probíhaly odběry krve? To si asi dnes nikdo nedokáže představit.

„Ano, tak to opravdu každý rok probíhalo. Alespoň patnáct let za sebou. Po návratu z Mladé Boleslavi bylo v sokolovně pro dárce nachystáno občerstvení a byly jim předány malé odměny. Někteří dostali i Jánského plakety jako ocenění za dvacet a více odběrů. Pak už se rozeběhla zábava i s tombolou. To všechno jsme připravovaly my, dobrovolné členky Červeného kříže. Také jsme se podílely na darech do tomboly a částečně je hradily z příspěvků naší členské základny A na závěr jsme musely i všechno uklidit“, usmívá se **paní Božena Volfová**.

„V 60. až 80 letech měl Československý červený kříž na Loučeni velkou členskou základnu. Ve zdravotním středisku tehdy působil oblíbený MUDr. Milan Šístek. Ten naši dobrovolnou činnost organizoval. Pořádal tady hodně navštěvované osvětové besedy. Byl společenský a byla s ním zábava. Právě s přispěním MUDr. Šístka tu byla založena zdravotnická družina ČSČK. Byl to útvar, který měl být připravený poskytnout zdravotní pomoc v míru i za války. Každá družina se skládala ze čtyř družstev. V čele družiny stála velitelka a hospodářka. Vedl a školil ji MUDr. Šístek a zdravotní sestry Helena Ferjanecová a Jaroslava Vinšová. Činnost Červeného kříže byla spojena i s civilní obranou. Účastnily jsme se různých soutěží. Těm ale předcházela poměrně náročný výcvik v našem volném čase. Učily jsme se nejen obvazovou techniku, ale i zásady vyhledávání, třídění, odsunu raněných a jak poskytnout první pomoc. Součástí byly i pořadová cvičení na hřišti, pochody v maskách i stavba zdravotnického stanu v případě chemického napadení. Pro každou skupinu platil svolávací plán pro dobu denní i noční, který určoval, kdo má v případě vyhlášení poplachu koho volat a informovat. Také jsme musely zvládnout i některé obtížnější teoretické otázky. Při soutěžích, které probíhaly na Konopišti, v Harrachově, Kutné Hoře, Jabkenicích, Rožďalovicích a v Nymburce jsme musely prokázat politické a teoretické znalosti z oblasti zdravotní taktiky v běžném prostředí i v radioaktivním zamoření apod. Naše družina si nevedla špatně. Bývaly jsme většinou na 2. místě. Členky zdravotních družin nosily stejnokroj barvy khaki, jehož součástí byl hnědý bareť a kotníková obuv. K výstroji patřila zdravotní brašna, polní láhev a ochranné oblečení – pláštěnka, plynová maska a návleky na nohy.“

„Dobrovolné družiny zajišťovaly zdravotnickou pomoc při všech větších společenských událostech, oslavách a tělovýchovných akcích, dbaly na dodržování hygienických a protiepidemických opatření. Naše členky pomáhaly s pořádáním přednášek a besed na zdravotnickou tematiku, vybíraly příspěvky a prodávaly losy ČSČK, účastnily se různých brigád a vykonávaly zdravotnickou službu a dohled na různých akcích jako třeba při průjezdu Závodu Míru obcí.“

„Chtěla bych zmínit“, pokračuje paní Volfová, „ještě jednu naprosto mimořádnou akci, která proběhla v roce 1970“. „Na popud MUDr. Šístka obcházely členky ČSČK všechny domácnosti se speciálními lakmusovými papírky a zjišťovaly, zda někdo nemá cukrovku. Tak se podařilo tenkrát odhalit 21 případů.“

„V roce 1983 MUDr. Šístek náhle zemřel. Pak se tu na přechodnou dobu střídali různí lékaři a činnost organizace postupně ustávala. Měnila se doba a s tím i potřeba těchto družin, které se pomalu, podobně jako mnohé další organizace, rozpadaly. Poslední finanční prostředky, které nám zbyly, jsme předaly na pomoc mladé rodině postižené povodní v Křinci Zábrdlovicích.“

„Jistěže nás mrzí, že naše družina zanikla“, dodává Božena Volfová. „Rády jsme se scházely, něco nového učily a dozvídaly.“

Tenis a manželé Řízkovi

„Bílému sportu“ ideologie socialistického zřízení bohužel nefandila. Oproti podporovaným kolektivním hrám jako kopaná, házená či odbíjená se na tenis pohlíželo podezíravě jako na společensky nezdravou „individualistickou buržoazní“ zálibu. Některé prvorepublikové tenisové dvorce se dokonce i rušily a nové se samozřejmě léta nestavěly. Chut' vzít do ruky raketu se ale samozřejmě potlačit nepodařilo.

„Moci si zahrát tenis nebylo snadné. Na kurty v Nymburku se člověk bez protekce nedostal“, říká Jaroslav Řízek senior a pokračuje: „S nápadem postavit si

vlastní kurty tady u nás přišel v roce 1987 Ing. Jaroslav Hubáček.

My ostatní – Miloš Louda, Láďa Havlas a já jsme se toho hned chytli. Byli jsme taková parta, co jsme chodili pravidelně na Loučení na fotbal a pak na pivo. Starostou byl tehdy Antonín Kápl, kterého člověk neviděl jinak než v montérkách. Ten nám řekl, že není proti, rád pomůže, ale s finanční podporou počítat nemůžeme. Společně s ním jsme vybrali vhodné místo hned poblíž fotbalového hřiště. Tehdy tam byl les, takže jsme museli žádat o povolení na lesní správě v Nymburku. Před zahájením stavby bylo potřeba vytyčit trasy podzemních vod a elektrického vedení a předložit celý projekt ke schválení na stavební odbor.

„Nejdříve jsme museli vykácet stromy – rostly tam hlavně břízy. JZD nám půjčilo velký pásový traktor. Ten vyhrnul obrovské hromady hlíny, kterou si pak lidé rádi rozebrali. Bylo nás kolem deseti – dobrá parta. Vše jsme dělali ručně, bez mechanizace. Bylo nutné vyrovnat terén, srazit hrany pozemku a zavést díry. Scházeli jsme se někdy i po práci, ale hlavně jsme brigádnicili o sobotách a nedělích. Dřív lidé, hlavně sportovci, spolu táhli.“

A co peníze?

„Ty nebyly“, pokračuje Jaroslav Řízek. „Hledali jsme sponzory. A materiál? Nic nebylo běžně k dostání. Všechno jsme sháněli hlavně svépomocí, jak to šlo. Tou dobou se na Loučení stavěla škola. Nezapomenu, jak nám tehdy předseda MNV Kápl pomohl – „stavební dozor vám to, hoši, připraví, ale ukrást si to musíte večer už sami“. Asi bych to neměl říkat, ale taková tehdy byla doba. A tak jsme získali trubky. I beton. Auto s betonem, které jelo ke škole, zahnilo k nám, kde byl už připravený šaluňk na podezdívku. I pletivo kolem hřiště bylo částečně od školy.“

Kdo celý projekt stavebně řídil?

„To je právě to. Byli jsme parta nadšenců – každý měl svůj názor a pohled na věc, takže jsme se někdy i dost ostře pohádali. Nikdo z nás bohužel nevěděl, jak se kurty vlastně dělají. Není to jen o tom, že se rozhází antuka, ale je nutné dodržet přesný profesionální postup: vrstva štěrkopísku, kamenivo, na to vrstva škváry, hrubá antuka a navrch ještě jemná. To vše uválcovat, a hlavně hodně stříkat. Nakonec vše dobře dopadlo. Postavily se sloupky a koupila síť.“

Jak dlouho trvalo, než jste si konečně mohli na kurtech zahrát?

Víc než pět let. Stavba byla dokončena až v roce 2004. Tak jsme si ustanovili výbor klubu. Byl jsem zvolen jeho předsedou a Standa Mrňavý pokladníkem. Pak se už vše rozjelo. Pořádali jsme turnaje. Každoročně osm až deset, hrávaly se i dámské turnaje a smíšené čtyřhry. Stalo se už tradicí, že smíšený turnaj se hrál vždy o loučenskou pouti. O tenis měly zájem i děti. Jednou týdně mívaly trénink pro vedením Radka Riegela. Každý rok jsme pořádali i Dětský den. Hráči k nám jezdili ze širokého okolí, loučenský tenis měl výbornou pověst.

Stejně tak byla údajně vyhlášena i kuchyně paní Řízkové. Hráči i diváci se prý ptávali: „Bude paní Řízková vařit guláš?“

„Měla jsem velikánský kastrol, ve kterém jsem doma navařila deset až patnáct litrů guláše“, vypráví paní Eva Řízková. „Ten jsme potom s Marcelou Mrňavou ohřívaly venku na dvojvařiči. Oblíbená byla i dršťková s chlebem. Té se vařilo kolem dvaceti litrů. Někteří hráči si dokonce brali do kastrůlku s sebou. Pak klub odkoupil dvě vyřazené stavební buňky a k nim se přistavěl přístřešek i se sprchou. V jedné buňce vznikla malá kuchyňka. Bylo to moc hezké. Na stěnách obklady, byl tam stůl a židle i malá lednička. O rekonstrukci se nejvíc zasloužili Luděk Šimeček, Honza Novák, Honza Bártl, a především Standa Mrňavý, jemuž vděčíme za elektroinstalaci.“

A co největší technická senzace na loučenských kurtech?

„Vodní zálaha, kterou jsme vybudovali v roce 2010. Automatické stříkání kurtů z trysek, které samy vyjedou ze země. Široko daleko nikdo nic takového neměl. Vráťa Šístek, hlavní manažer nymburské košíkové říkával: „Jardo, pusť nám tu harmonii.“ Zdaleka se k nám jezdili dívat na tu nádheru. A trochu i záviděli.“

Bylo něco, co se vám nepodařilo a co vám i po letech mrzí?

„Upřímně musím říci, že té dřiny a starostí vůbec nelituji“, pokračuje pan Řízek. Vadily nám jen některé naschvály a zbytečně vyhocené spory s fotbalisty. Mrzel nás i otažitý přístup zastupitelstva obce a nového starosty, který nastoupil po panu Havlasovi. Bohužel nikdo z nich nepřišel ani na naší výroční schůzi, i když jsme je zvali.

A co dotace? Vypadá to, že bez nich se asi dnes už žádný sportovní oddíl neobejde.

„Od roku 2010 jsme od Obecního úřadu pravidelně každý rok dostávali 15 000, - Kč. Ty stačily akorát tak na antuku. My dělali všechno zadarmo a pro radost.“

„Nás to bavilo. Byli jsme na kurtech pořád“, dodává Eva Řízková. „Dokud jsme mohli.“

Poznámka redakce:

V roce 2014 předali manželé Řízkovi starost o kurty a o rozvoj tenisu svému synu Jaroslavovi a panu Janu Malému.

Ze vzpomínek pana Václava Volka

Jako kluk patřil Václav Volek k partě těch „harantů sakramentských“, o nichž se v předchozích vzpomínkách zmiňuje paní Hana Šubrtová, kteří chodili pozorovat tajemné řemeslo kováře Mouchy.

„Mistr Moucha byl vyhlášený, původně vojenský podkovář. Od malička jsem obdivoval jeho zručnost, líbil se mi pohled na jeho výheň, zvuk kovadliny i vůně opalovaných koňských kopyt. U mistra Mouchy se scházeli kočí z okolí a my kluci jsme jim běhali pro pivo k Ottomanským. To řemeslo se mi tak zalíbilo, že jsem se rozhodl vyučit kovářem. Pamatuji se na den, kdy jsem se vrátil od přijímacích zkoušek a oznámil mistru Mouchovi, že mě přijali. K mému velkému údivu odložil svou koženou zástěru na kovadlinu a dva dny pak slavil. Byl jsem strašně hrdý, jakou měl z té novinky upřímnou radost. Vyhovět ale nárokům přísného mistra nebylo vždy jednoduché. V lomozu kovárny se nic ústně nevysvětlovalo. Žádné povely. Když se něco nepovedlo, přiletěla „výchovná“. Žádný jemný pohlakev, ale pořádná „kovářská“. Dodnes jsem si zapamatoval, jak se správně co dělá.“

Pan Václav Volek pak vystřídal jiná různá zaměstnání a u ničeho, co se na obci dělo, nemohl chybět. Jeho poutavé vzpomínání by se dalo poslouchat hodiny. Z jeho rozsáhlého povídání přinášíme zatím jen zestručnělý výběr, který sám nazval VZPOMÍNKY PUBLIKOVATELNÉ.

„Celý život jsem se věnoval hlavně sportu. Čtrnáct let jsem trénoval dvakrát týdně kluky fotbal. O sobotách a nedělích se hrály zápasy. Byla to pro Loučeň slavná éra. Účastnili jsem se nejen mnoha přeborů na okresní úrovni, ale díky našim známostem na Dukle Praha jsme sehráli i turnaje se Slovanem Bratislava, Slovanem Liberec i Spartou. Jako rozhodčí tu párkrát byl i tehdy slavný internacionál Zdeněk Nehoda.“

O fotbalu se bude ještě hodně mluvit a psát v souvislosti s letošním 130. výročím od památného utkání Zámeckého kopacího mužstva. Víme také, že jste byl členem i rybářského kroužku a že jste byl skvělým ochotnickým hercem. Tentokrát bychom se ale rádi zeptali na činnost organizace, o níž se příliš nemluví už kvůli zkratce jejího názvu SVAZARM – Svaz pro spolupráci s armádou, který byl u nás založen po sovětském vzoru začátkem 50. let. Měl zajišťovat „přípravu nejširších vrstev pracujícího lidu na obranu vlasti“. Jeho hlavní náplní měla být branná výchova a civilní obrana.

„To je trochu schematicky zjednodušený pohled. Tady u nás jsme se zpočátku pod hlavičkou základní organizace Svazarmu Loučeň začali zabývat výcvikem psů služebních plemen a pak střelbou. Později nás finančně hodně podporovalo JZD a naše činnost se rozšiřovala. Předsedou organizace byl tenkrát Jiří Koch a střelbě velel Václav Novák. Tu jsme nacvičovali v Písáku za hřbitovem, kde jsme si časem svépomocí vybudovali i vlastní střelnici, která existuje dodnes. Trénovat střelbu tam chodilo hodně mladých lidí. Bavilo je to. Ve střelbě z malorážky jsme postoupili až do krajské střelecké ligy.“

„Sportovně velmi náročné byly tzv. masové branné závody. Byl to třeba Sokolovský běh na lyžích spojený se střelbou, a především slavný Dukelský závod branné všestrannosti. Členové naší základní organizace Ondra Ševcech a Zuzka Hládková dokonce získali titul mistrů republiky na celostátním mistrovství ČSSR. Pravidelně jsme se účastnili krajských kvalifikačních závodů. Každoročně se pořádal Memoriál generálmajora Antonína Sochora, který zahynul při srážce jeho automobilu s nákladním vozidlem ve výcvikovém prostoru Mimoň. Závodů, které se konaly v Milovicích, Ralsku nebo u nás, se pravidelně zúčastňovali i příslušníci sovětské posádky v Milovicích. Vzpomínám, jak jsme právě v Milovicích mívali problémy s pověstnou ruskou pohostinností, která bývala takřka umrtvující.“

„Zcela jinou činností se zabýval modelářský klub, který jsem také vedl. Chodilo tam osm kluků. Všichni fandové do leteckých modelů a moc rádi je stavěli. Byla to jemná práce, k řezání materiálu se používaly i skalpely. Že by se rodiče obávali a stěžovali si? To se nestalo. Děti byly tenkrát zvyklé štípat doma třísky na podpal do kamen.“

„Víte, dnes nás někdy obviňují, že Svazarm podporoval vojenství“, říká pan Václav Volek. „Pravda ale je, že se

děti neflákaly, měly zájmy, nebyly tak choulostivé, podporovala se u nich vytrvalost a odolnost.“

Často je od vás starších občanů slyšet, že všechny tyto trenérské a výchovné činnosti jste vykovávali bezplatně. A nejen to. Zmiňujete i to, co všechno se dělalo a postavilo bez nároku na odměnu.

„To je svatá pravda. Žili jsme hodně pospolu, táhli jsme dohromady. Dokázali jsme přes den poctivě pracovat a večer se společně pobavit a spláchnout prach.“

Co to byly pověstné AKCE „Z“?

„Z – jako zvelebování. Byl to jakýsi společný úklid obce vždy o jedné sobotě na jaře a pak na podzim. Každá organizace měla svůj přidělený úsek. Třeba Svaz žen se tradičně staral o úpravu hřbitova a prostranství okolo Pomníku padlých. Čistilo se

okolí, chodníky se vysypávaly pískem... Ale byly i velké stavební akce. Svépomocí se stavěl například Kulturní dům...“

Ale i druhá dominanta Loučeně, kterou je vidět už z dálky.

„Přibližně v roce 1975 začala výstavba základů pro nádrž na vodu zvanou HYDROGLOBUS. Tato akce si vyžádala spoustu volného času mnohých obyvatel Loučeně, kterým skončily volné soboty, neděle a svátky. I výkopové práce pro pokládku vodovodního potrubí na rozvod vody po Loučeni se prováděly většinou ručně. Svépomocí se stavěla i hasičárna a na Patříně prodejna Jednoty.“

„Pravda je, že kvůli výstavbě některých nových zařízení odešel i kousek historie Loučeně spjaté s hezkými vzpomínkami.“

Hezké NEPUBLIKOVATELNÉ VZPOMÍNKY pana Václava Volka zmiňujeme jen letmo formou místopisu:
„klubovna ČSM, čekárna na náměstí, vagon na hřišti, zámecký park (tehdy běžně přístupný), lesy v okolí...“

Itak to chodilo

Narodila jsem se hned po válce v roce 1946. Měla jsem už o sedm let staršího bratra. Žili jsme spolu s dědečkem na statku. Celé hospodářství mělo kolem deseti hektarů. Konec války byl časem naděje a víry v lepší zítřky. Tatínek s dědečkem se odhodlali koupit na splátky mlátičku a nový traktor Zetor 25. Vedle obilí zaseli i vojtěšku na semeno a doufali, že novou techniku se jim podaří léty splatit.

Situace na venkově se vyvíjela ale jinak, než si představovali. Už po roce 1948 začala u nás probíhat tzv. „kolektivizace“ zemědělství a po vzoru sovětských kolchozů se začala budovat jednotná zemědělská družstva. Slučování do družstev probíhalo často nedobrovolně, formou nátlaku. Byla jsem sice ještě malá holka, ale pamatuji si, jak v roce 1951 k nám domů přišli tři chlapi z okresu. Zavolali si tatku a ultimativně mu oznámili, že buď podepíše, nebo ho zavřou a nás vystěhují. Nebyla to žádná planá výhrůžka. Krátce předtím naše sousedy jako „třídní nepřátele“, naložili na vůz a kamsi odvezli. Tatínek byl slabý na srdce. Po válce ho nešťastnou náhodou kopl kůň přímo do hrudi a od té doby se léčil. Z obav o nás podlehl nátlaku a podepsal. Musel do družstva převést nejen pole, ale odevzdat i koně, krávy, prase, vymláčené obilí i ta semena vojtěšky. JZD začalo samozřejmě také využívat nový traktor i mlátičku, které rodiče museli ale dál sami splácet. Splátky se jim strhávaly z tzv. pracovních „jednotek“, které JZD družstevníkům vyplácelo. Ty byly ale tak nízké, že nestačily ani na živobytí. Večer po práci rodiče ještě dřeli na záhumenku, kde se snažili vypěstovat trochu zeleniny a pár brambor. Žili jsme velmi skromně. Kupované maso bývalo u nás vzácně – jen občas v neděli. Většinou se ale ve sváteční dny jedl domácí králík nebo slepice. I oblečení jsem dědila po sestřenicích. Strejda, maminčin bratr, se nám snažil pomáhat. Pak došlo ale i na něho. Byl povolán do Ústí budovat základy nových chemických závodů.

V té době k nám často jezdil z Nymburka nějaký neznámý chlap. Až později jsem se dozvěděla, že přemlouval tatínka, ať z družstva vystoupí. Že prý takových bude víc, že komunistický režim nevydrží a brzy padne. Tak dlouho do něho hučel, až se nakonec tatínek odhodlal k osudnému kroku. V roce 1956 z družstva vystoupil. To, co rodiče do družstva vložili, se jim ale už nevrátilo. Družstvo si ponechalo i traktor, i mlátičku. Nazpět už nedostali svá pole, která do družstva vložili, ale vzdálenější pole horší kvality. Naopak jim byly státem vyměřeny povinné dodávky obilí, brambor a vajec atd. Předepsané kvóty byly takřka nesplnitelné. Lidé ve vesnici měli zákaz nám jakkoli pomáhat, a tak se tatínek doslova udřel. Přes veškeré úsilí rodiče nebyli schopni vysoké státní dodávky plnit, a tak se po dvou letech otec po těžkém rozvažování rozhodl znovu vstoupit do JZD.

My děti „kulaka“ jsme měli budoucnost už předem určenou. Pokud jsme chtěli jít na střední školu, směli jsme jen na „zemědělku“. Bratr byl nadaný a odešel na Zemědělskou technickou školu v Poděbradech. Měl výborný prospěch. Poté ovšem, kdy tatínek vystoupil z družstva, byl na školu činěn nátlak, aby bratr nebyl připuštěn k maturitě. A tak najednou dostával jen samé špatné známky. Maminka mi později vyprávěla, že jeho třídní si vzal tatínka stranou do kabinetu, kde mu řekl: „Kluk dostává čtyřky, ale nehubujte mu“. Odmaturovat se bratrovi nakonec přece jen podařilo a nastoupil na umístěnku na státní statek v severních Čechách. Ředitel statku si ho po půl roce nechal zavolat a řekl mu: „Po vašem nástupu mi přišel mi od vás ze vsi na vás posudek. Kdyby došel o týden dřív, tak bych vás nepřijal.“

V té době platilo pravidlo, že když jedno dítě pracuje v zemědělství, druhé si už může vybrat jinou školu. Chtěla jsem jít na hotelovou nebo mlékárenskou, ale nepustli mě. Nastoupila jsem tedy do Poděbrad na stejnou školu, kde předtím studoval bratr. Tatínek zemřel, když jsem končila první ročník. Maminka pracovala v živočišné výrobě. Mléko se sváželo brzy ráno a do té doby bylo třeba všechny krávy podojit. Vše se tenkrát dělalo jen ručně. Navečer musela znovu na kole do stáje k odpolednímu dojení.

Bratr byl v té době na vojně. Dostat se z kasáren na „opuštěák“ se mu podařilo až na Vánoce. Maminka měla mít bohužel podle rozpisu zrovna na Štědrý den službu ve stáji, ale podařilo se jí si směnu s ostatními ženskými prohodit. Šla jsem to tenkrát za ni nahlásit do kanceláře. Hned po Vánocích přišel na školu dopis z našeho JZD. Psalo se v něm, že místo abych šla mámě pomáhat, jsem ji ještě zrazovala, aby zůstala doma. V dopise žádali, abych byla ze školy vyloučena a aby se ve školním rozhlase veřejně vyhlásilo, jaký mám přístup k práci a vztah k socialistickému zřízení vůbec.

Prý bych neměla být připuštěna k maturitě, abych se naučila manuálně pracovat. V předepsané vojenské uniformě se bratr okamžitě rozjel do Poděbrad vysvětlit řediteli školy, jak to doopravdy bylo. Ten mu řekl, že na dopis bohužel reagovat musí. Předsedovi JZD pak odepsal, že požádal třídního učitele, aby mi domluvil a udělil mi důtku. Nakonec mě přece jen k maturitě pustili. Ke zkoušce jsme se všichni museli dostavit v modrých svazáckých košilích.

Odmaturovala jsem v roce 1965. Naše JZD kupodivu velmi usilovalo o to, abych nastoupila do družstva. To bylo závazné pro všechny studenty a učně, které JZD finančně podporovalo na studiu. Jelikož mně ani po smrti otce na studium družstvo nijak nepřispívalo, mohla jsem se této povinnosti vyhnout. Nastoupila jsem do Sempy Veleliby a později do Výzkumného ústavu v Praze Ruzyni. To už se režim trochu uvolňoval. Byla to asi nejhezčí léta mého dosavadního života. Bohužel se zase všechno po roce 1968 zvrátilo. Všichni jsme museli projít politickými prověrkami, kde se zjišťoval náš postoj k Sovětskému svazu, k bratrské pomoci spojených vojsk a k našemu socialistickému zřízení. Náš ředitel byl hodný a rozumný. Pamatuji se, jak nám radil – „děvčata říkejte, že tomu nerozumíte, že v tomhle věku máte v hlavě spíš kluky a randění“. Měl ostatně pravdu. V roce 1971 jsem se vdávala a osud tomu chtěl, že jsem se i se svým mužem natrvalo vrátila do rodné vesnice.

A jak to vidím s mnohaletým odstupem? Někteří říkají, že za komunismu bylo líp. Ně kterým možná. Na naší generaci se soudruzi ale tvrdě podepsali. Určovali nám osud a rozhodovali o nás ve věku, kdy nám nebylo ani patnáct let. Rodiče samozřejmě věděli, kdo škodil i kdo udával. Nám dětem ale nikdy nebránili hrát si s jejich dětmi. Dodnes je za to obdivuji.

Ne, nezahořkla jsem. Osud nám vždy něco vezme a něco zase dá – a to bolestivé většinou milosrdná paměť vytlačí. Ostatně ti, co dělali největší lumpárny, už většinou ani nejsou mezi námi. Ale naši vnuci by měli vědět, v jaké době jsme dospívali a žili.

Jméno milé paní, která nám poskytla toto vyprávění, z pochopitelných důvodů neuvádíme.

Kulturní dům

Na to, co všechno se na Loučení dělo, vzpomíná paní Alena Klimešová.

„Manželovi rodiče a prarodiče jezdívali pravidelně na Loučeň na letní byt. Děda mého muže tu pak koupil chalupu. Velmi jsme si to tu s mužem oblíbili, dokonce jsme na zdejším MNV měli svatbu. Nakonec jsme se i my v roce 1973 přistěhovali na Loučeň nastálo.“

„V říjnu roku 1980 se slavnostně otvíral zbrusu nový Kulturní dům“, pokračuje paní Klimešová. „Byl a je nejkrásnější v okolí – mramor, dřevo, sklo, zrcadla, nahoře v poschodí mozaika..., a přitom ho celý postavili dobrovolníci v akci Z. Vše se budovalo svépomocí. Na jeho výstavbě, a především závěrečném úklidu, se podílel i Svaz žen. Nešlo ale o žádnou shora plánovanou akci. Ženy se tu sdružily víceméně spontánně a vznikl tu výborný semknutý tým. Moc ráda na ně vzpomínám. Byly milé, družné – společně jsme se chodily bavit do

tanečních i na jiné akce.“

Když mi v roce 1980 končila mateřská dovolená, nastoupila jsem do Kulturního domu jako vedoucí. Ta práce mě nesmírně bavila. Mými spolupracovníky byli jen správce a uklízečka. Správce pan Grus byl velmi šikovný a zodpovědný. Vše, co se porouchalo, hned opravoval a udržoval Kulturní dům tak, aby vypadal stále jako nový. Časem si udělal i zkoušky, aby mohl promítat filmy. Když bylo potřeba, pak kdokoli, koho jsme požádali, ochotně přišel pomoci. Měli jsme dobrý vztah i s místním ČSAD. Když jsme museli například před plesem stěhovat stoly do horního patra, poslali nám partu chlapů. Jen tak jsme tady dokázali pořádat obří akce, na které se sjížděli lidé ze širokého okolí.

Každoročně se tu konaly vyhlášené plesy – dva myslivecké (okresní a loučeňský), které bývaly rok dopředu vyprodány, hasičský, maškarní, zahrádkářský, maturitní...

Také tu probíhaly velké výroční schůze JZD. Proslulé byly i koncerty, na kterých tu postupně vystoupili snad všichni známí interpreti té doby. Měli jsme tu Kroky Františka Janečka, Hanu Zagorovou, Michala Davida, Dášu Veškrnovou, Ringo Čecha s jeho Dívčí válkou a mnoho dalších. Okolní zemědělská družstva si objednávala vstupenky pro své členy a svázela je pak zvláštními autobusy. Byl takový zájem, že Kulturní dům býval doslova našlapán – vešlo se sem 300 až 400 diváků. Karel Gott u nás sice veřejně nezpíval, ale nacvičoval tu s Helenkou Vondráčkovou své vystoupení pro Carnegie Hall v New Yorku. Vybavuji si, jak mu paní Sobotová pekla jeho oblíbené buchty.

Mnoho umělců sem zajíždělo na zájezdová divadelní představení. Karlínské divadlo tu uvedlo několik operet, mimo jiné i Polskou krev. Měli jsme tu dokonce i Vladimíra Menšíka a Miroslava Horníčka. Po jejich vystoupení mě bohužel čekaly potíže na okrese, protože pánové si trochu pustili jazyk, a některým návštěvníkům se to nelíbilo do té míry, že psali stížnosti.

Pravidelně jsme tu mívali krásné koncerty klasické hudby a obzvlášť velké návštěvnosti se těšila nezapomenutelná ochotnická představení.

Kulturní dům fungoval i jako širokoúhlé kino. Kotouče s filmy se vozily vlakem a museli jsme si je vždy vyzvednout na Vlkavě. Filmovou kopii jsme si mohli ponechat jen jeden den. Když šlo o tzv. trháky, promítali jsme ho třeba třikrát za sebou až do půlnoci, o prázdninách někdy i přes půlnoc. Pár prodaných lístků jsem si vždy nechala jako rezervu. Pak jsme totiž museli dávat i filmy států „lido-demo“ a sovětské, na které nikdo nechodil. Tak jsem mohla využít ony náhradní lístky, abych vykazala návštěvnost. Kdybychom nesplnili předepsané kvóty, ústřední půjčovna by nám další úspěšný film neposlala.

I přes různá ideologická nařízení a nesmyslné zákazy omezující naši činnost na tu dobu ráda vzpomínám. Většinou se to nepříjemné dalo nějak šikovně obejít, a kdykoli jsme něco potřebovali, vždy se našli ochotní lidé. Měli jsme hezký vztah se všemi zdejšími organizacemi a drželi jsme pohromadě“ uzavírá své vyprávění paní Alena Klimešová.

Zobecní knihovny

*Málokterá obec se může pochlubit tak dlouhou čtenářskou tradicí jako Loučeň. Vlastenecká čtenářská beseda tu byla založena už v roce 1874 za přispění významného českého politika Karla Sladkovského, který tu pobýval na letním bytě. Její činnost podpořilo hned několik vlastenecky smýšlejících občanů, kteří darovali knihy, z nichž vznikla na Loučeni první veřejná knihovna. Za zmínku stojí i to, že její činnost podporoval i kníže Alexander Thurn-Taxis a jeho strýc Rudolf. **Knihovna oslaví příští rok 150 let svého trvání. O tom, jak pokračuje dlouholetá čtenářská tradice dnes, jsme si povídaly společně se současnou paní knihovnicí Hanou Zimovou a s její předchůdkyní Alenou Kohoutovou.***

„V době, když jsem odcházela do důchodu, se zrovna uvolnilo místo v knihovně“, říká **paní Alena Kohoutová**. „Hned jsem o ně projevila zájem, protože jsem vždy měla ke knihám vřelý vztah a ráda viděla lidi kolem sebe. Byla to hezká léta. I teď, kdy mě tu vystřídalanka Hanka Zimová, sem stále chodím vypomáhat – zadarmo, jen z lásky ke knihám.“

„Já jsem si také vždy kupovala knihy. Pak už se mi nikam nevešly“, navazuje paní Hana Zimová. Tak jsem začala chodit si je půjčovat. A nakonec jsem se stala knihovnicí. Je to jen práce na dohodu, mimo zaměstnání. Knihovna je otevřená jen každé pondělí od 17 do 19 hodin. To je výpůjční doba. Mimo to ale je nutné nové knihy objednat, zaevydovat v počítači, vypsát kartičky atd. Obalovat mi je pomáhá Alena Kohoutová.“

Před dvěma lety se knihovna přestěhovala do boční části nově zrekonstruovaného Kulturního domu. To pro vás asi byla příjemná změna.

„Dříve knihovna sídlila v budově požární zbrojnice. Řeknu-li to mírně, tam to pěkně nebylo. Dokonce mi tam jednou vypadlo okno na nohu. Tou dobou zrovna nešel nikdo kolem. Nemohla jsem se nikoho dovolat, aby mi pomohl“, vzpomíná paní Kohoutová. „Tady je to krásné a útulné. Je tu i příjemný čtenářský koutek s křesly, kde si lidé mohou v klidu v knihách listovat, dělat výpisky nebo i něco studovat.“

Loučeňská knihovna je pozoruhodná. Najdou se tady i takové nevídané kuriozity jako Timur a jeho parta, legendární Čtyřlístek, ale i nejčerstvější knižní novinky. Jak se zdejší knižní fond rozšiřuje?

„Neustále sleduji internet a čtu, co vychází v Knižních novinkách. Na to, co by bylo pro naši knihovnu přínosné, vystavím objednávku, kterou pak proplatí z příslušné rozpočtové kapitoly obecní úřad“, ujímá se slova **paní Hana Zimová**. Při výběru se samozřejmě hodně řídím i zájmem čtenářů. Také nám sem lidé nosí darem knihy, které už přečetli a odložili. Ty pak přebereme a zařadíme. Někdy se mezi nimi vyskytnou i velmi zachovalé umělecké publikace. Knihy, které už máme, putují do knihobudky před Kulturním domem. To je skvělý vynález, protože se tak se dostanou znovu do oběhu.

A co když čtenář projeví nějaké neobvyklé přání?

„Pak mu takovou knihu můžeme objednat přes naši nadřízenou knihovnu v Kutné Hoře.“

Kdo tvoří vaši čtenářskou základnu?

Hlavně starší ženy. Ale chodí sem samozřejmě i pánové a mladší čtenáři. Pravda je, že děti si sem chodí půjčovat hlavně povinnou literaturu. Proto se snažím ji tu držet a obnovovat.

Jak jsou na tom mladí Loučeňští s četbou? Ze všech stran slyšíme nářky, že nečtou.

„To můžeme potvrdit“, přikyvují souhlasně obě knihovnice. „Proto se snažíme děti podchytit už od malička. Pořádáme tady různé akce společně s mateřskou školkou, aby si na toto prostředí zvykaly. Máme tu pro ně omalovánky a jiné lákavé knížečky. Pro školáky jsme tady v minulosti pořádali „Noc s Andersenem“. Po epidemii covidu se bohužel už tato tradice neobnovila.“

Ubývá vám čtenářů i mezi staršími?

„Kupodivu ne. Počet výpůjček neklesá. V loňském roce si čtenáři u nás půjčili 878 knih. To je na menší obec jako je Loučeň slušný počet. Říká se, že úbytek čtenářů způsobila televize. Na druhé straně ale pozorujeme, že někdy televize

dokáže naopak čtenářský zájem podnítit. Viděli jsme to třeba po uvedení seriálu „Marie Terezie“. Životopis Františka Štěpána Lotrinského šel z ruky do ruky.“

Je čtenářský vkus stabilní nebo se v čase mění?

„Mění. Třeba kdysi velmi oblíbené harlekýnky už nikdo nečte. Lidé se jimi přesytili. V oblíbě jsou nyní historické detektivky, životopisné a společenské romány. Žádanými autory jsou Vlastimil Vondruška nebo Marcela Mlynářová, která píše humorné a satirické povídky, František Niedl nebo Jan Bauer.

V poslední době si čtenáři nejčastěji půjčovali Šikmý kostel od Karin Lednické, Vyhánění Gerty Schnirch, Bílá Voda, a především Žitkovské bohyně od Kateřiny

Tučkové. Jedničkou je ale Alena Morštajnová. Hodně se čtou její romány Tiché roky, Hana a teď i její novinka Les v domě.

A co by doporučila čtenářům naše paní knihovnice?

„Mám ráda kriminální příběhy Roberta Galbraitha, což je pseudonym autorky Harry Pottera J. K. Rowlingové, nebo Petera Maye.“

Stalo se, že by někdo knihu nevrátil?

U nás ne. To se nestalo.“

Naše Jednota

Rychlou, ráznou a zároveň laskavou paní Petru Pechánkovou, která většinou stojí za pokladnou loučenské „sámošky“, pravidelní zákazníci velmi dobře znají. Ve stejné prodejně pracuje už 28 let. Nastoupila sem hned poté, kdy dodělala střední školu. V té době tu už pracovala i její maminka Hana Valentová. Té, jako prodavače s mnoha zkušenostmi, bylo v roce 1995 nabídnuto místo vedoucí tady na Loučení. Prodejna se tenkrát ještě jmenovala JEDNOTA. Jenže „ouha“. Zanedlouho po jejím nástupu začaly centrální orgány vytvářet na všechny menší prodejny velký tlak, který měl skrze tzv. racionalizační opatření vést ke zrušení mnoha „neefektivních“ prodejen.

Paní Hana vypráví: „Na řadu měla přijít i ta loučenská, pokud její měsíční obrat bude menší než 800.000 Kč. Ze všech sil jsme se snažily prodejnu zachovat. Byly jsme na to jen čtyři ještě spolu s Helenou Krausovou a Jitkou Šádkovou. Přesto se nám podařilo k velké spokojenosti našich nadřízených dosáhnout dvojnásobku.“

„V současné době je nás tu zaměstnaných devět“, navazuje paní Petra Pechánková. „Pracujeme na dvě směny. Na ty, které mají odpolední, připadá služba i o víkendu. V sobotu, když se zavře, je nutné provést velký úklid – důkladně vymýt pulty po uzenině a pečivu, vytřít pod regály. Navíc nás sem jezdí každou chvíli kontrolovat Česká obchodní inspekce i Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Občas sem zavítají na utajený nákup i inspektoři Jednoty. Každá z nás je prodavačka a zároveň i pokladní, abychom byly vzájemně zastupitelné např. v případě nemoci.“

„V roce 2007 byla Jednota přejmenována na COOP – název, který používají družstva v celé Evropě (z anglického „consumers cooperatives“ – pozn. redakce) a fasáda obchodu byla přemalována na jejich oranžovou firemní barvu. Snažily jsme se prodejní prostory stále rozšiřovat na úkor skladových místností. S tím, jak zanikaly některé malé soukromé obchody, k nám chodilo nakupovat stále více lidí. Hlavně v létě, kdy se jezdí na chaty. Také o víkendech sem chodí hodně nakupovat i lidé, kteří přijeli na zámek“ pokračuje paní Hana Valentová.

„Od lidí, kteří sem jezdí odjinud, slyšíme většinou jen samé pochvaly. Líbí se jim, jak máme zboží hezky vyrovnané. Staráme se, aby regály nebyly nikdy prázdné. Zeleninu a ovoce vždy ráno pečlivě přebíráme. Hlavně si ale všichni chválí naši čerstvě krájenou uzeninu. Přijíždějí k nám i lidé z okolí, aby si nechali u nás uzeninu nakrájet“, dodává paní Petra.

„I technické vybavení prodejny se hodně modernizuje. Když sem zaváděli nějakou novinku a technik nás měl proškolit, hned už hlásil: Tak, paní Valentová, zajděte si pro svůj blbeneček, ať si to tam všechno dobře zapíšete. Já si tam všechny ty jeho instrukce poznamenávala podle své hlavy, abych jim rozuměla.“

„V současné době náš pracovní tým vede paní Hana Mázlová a pořád se tu něco vylepšuje. Hodně se už používají platební karty, přímo na pokladně máme automatickou váhu, takže lidé nemusí stát frontu, aby si nechali zboží převážet. Nabízíme i tzv. službu „CashBack“ umožňující výběr hotovosti přímo na pokladně.“, pokračuje paní Petra.

„Řídit velkou prodejnu není jednoduché. U potravin je to je to ještě složitější, protože nikdy nedokážete odhadnout, kolik čeho objednat, aby nic nezbylo a nezkazilo se. Nejtěžší je to o svátcích. Hodně záleží i na počasí a na tom, kolik lidí přijede na zámek. Jsou víkendy, kdy téměř všichni lidé mají v koších buřty a chleba. Také dodavatelé jsou různí. S některými se dá dobře domluvit, s některými je to horší. Dříve jsme si je mohly sami vybírat, teď je má centrálně

nasmlouvané COOP. Je to škoda, spolupráce s nimi byla kdysi pružnější“, říká Hana Valentová a její dcera ji doplňuje: „Věčným problémem je třeba pouze jeden dodavatel zeleniny a ovoce. To ale my ale bohužel ovlivnit nemůžeme.“

Zatím jsme od vás o vaší práci slyšeli jen vše dobré. Má i některé stinné stránky?

„Patrně narážíte na chování zákazníků“, reaguje paní Petra. „Někdy je opravdu problém zachovat klid, nevyletět a řešit problémy domluvou. Někteří zákazníci jsou nepříjemní. Poslední dobou si dost stěžují na ceny, ale za ty my opravdu nemůžeme. Občas se vyskytne někdo, kdo je opravdu sprostý a vulgární. Zrovna nedávno si na mě nějaký pán tak nechutně vyléval zlost, že jsem se úplně klepla.“

„Složitě to bylo i během COVIDU. Bez ohledu na nebezpečí jsme prodej nijak neomezovaly, jak se říká, jely jsme pořád. Nebylo nám v rouškách příjemně, ale zvládaly jsme to. Nikdo netušil, jak nebezpečná ta nemoc může být. Některým sobeckým zákazníkům to bylo ale jedno. Nechaly jsme se pak naštěstí všechny očkovat. Na druhé straně byli ale zase takoví zákazníci, kteří nám chodili děkovat.“

Vaše práce by mohla někdy posloužit jako sociologický průzkum. Víte, za co lidé utrácejí, jak se nechávají ovlivnit reklamou, jaký je asi jejich životní styl. Je něco, co vás opravdu mrzí, co ale nemůžete bohužel ovlivnit?

„Nákupní chování dětí. To, že nepozdraví, jsou někdy drzé a mezi sebou vulgární, mě už nějak nevyvádí z míry. Žasnu ale, kolik je mezi nimi peněz. V poledne se nahnou do dovnitř, nakupují různé sladkosti, ale hlavně colu a chipsy. Klidně si vezmou balení brambůrků za 70 Kč. Je s podivem, že někteří si nedokáží svou útratu ani spočítat. Musí si vzít mobil nebo kalkulačku, aby zjistily, zda jim peníze stačí. Hned ráno cestou od autobusu si někteří už přijdou koupit energetické nápoje. A v poledne zas. Někdy si říkám, škoda, že to rodiče nevidí.“

„Jako každá práce s lidmi tak i ta naše obnáší jak radost, tak někdy i naštvaní a hořkost. To první naštěstí převažuje. Dokážete si představit, že když jsem odcházela do důchodu, tak jsem plakala? Říkala jsem si, co teď budu doma dělat?“, směje se Hana Valentová.

Klub seniorů na Loučeni – jak šel čas

Před sedmnácti lety se domluvila parta šikovných důchodkyň, že by se ráda setkávala, a tak vznikl v roce 2006 nápad založit na Loučeni klub. Bylo nás kolem dvaceti pěti a všechny jsme v té době byly už v důchodu. Nejsme žádný registrovaný spolek, jen volné sdružení. Nejdříve jsme se scházely v Kulturním domě. Tam byl ale problém s topením, tak jsme chodily do restaurace. Později jsme získaly od obecního úřadu klubovnu, která nám umožnila pořádat různé akce.

Scházely jsme se každé úterý. Díky Zdeně Havlasové, která v sobě nezapřela bývalou učitelku, jsme měly vždy nějaký předem připravený program. Do klubu jsme si zvaly na besedy zajímavé hosty – cestovatele, policisty, místní lékaře, pracovnice sociálních služeb, kosmetičky, spisovatele i představitele obce. Líbilo se nám vyprávění nymburského spisovatele Jana Řehounka i manželů Jelínkových o jejich cestě do Afriky a zajímavé plavbě po kanálu Du Midi ve Francii. Užitečné bylo také nacvičování první pomoci za dohledu zdravotních sester paní Ivy Maierové a Evy Krausové. Navštívily nás i studentky zdravotní školy, které ukázaly, jak správně provádět dentální hygienu a pečovat o chrup. Na našich setkáních jsme se často zaměřovaly i na procvičování paměti. Řešily jsme různé početní příklady, luštily hlavolamy, řešily různé testy a jazykové doplňovačky.

Díky ochotě našich členek – řidiček jsme podnikaly výlety do našeho okolí, které je velmi krásné a zajímavé. Navštívily jsme zámek Mcely, Křinec, Bučický mlýn, farmu Košík, ZOO Chleby, cukrovar v Dobrovici i muzeum B. Smetany v Jabkenicích. Ve Všejanech nás okouzila zahrada se zakrslými jehličnany – čarověvníky. Zážitkem byl i oběd ve středověké krčmě v Dětenicích. Uvnitř byla tma, na podlaze ležela podestýlka ze slámy a obsluhující nás přivítal slovy: „Tak co budete žrát?“.

Na vzdálenější místa jsme jezdily autobusem. Nezapomenutelným se stal výlet do Prahy, kdy nás provázel Pražským arcibiskupstvím sám Dominik kardinál Duka, bývalý spolužák Zdeny Havlasové. Jindy jsme si zase prohlédly sídlo Poslanecké sněmovny v Thunovském paláci a zavítaly do Botanické a Zoologické zahrady. Jednou nás po Praze provázel vnuk Božky Fadrhonicové. Zavedl nás na vyšehradský hřbitov. Prohlédly jsme si i interiéry Tančícího domu a navštívily i hrobku Kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici, kde za heydrichiády našli poslední útočiště naši parašutisté. Během našich výletů jsme navštívily zámky Kuks, Kačinu, Sychrov, Chlumec nad Cidlinou, Mnichovo Hradiště a Lemberk. Zajímavý byl výlet do hřebčina v Kladrubech. Vypravily jsme se také vlakem do Brna, abychom navštívily vilu Tugendhat.

Viděly jsme mnoho krásných míst a zažily spoustu legrace. Na jednu veselou příhodu vzpomíná paní Eva Plačková. „Během našeho posledního výletu jsem jely v Praze tramvají. Když jsme vystupovaly, dávala jsem všem přednost... a najednou řidič zavřel dveře a já uvízla uvnitř. Jela jsem o stanici dál a zase nazpět. Mezitím mi ale volala ustaraná Alena. Bohužel ne na mobil, ale na pevnou linku domů. Manžel zvedl telefon a řekl jí, že jsem v Praze. Představovaly jsme si, jak mu to pak asi vrtalo hlavou.“

Také rády vzpomínáme na setkání, které pořádal pro seniorské kluby odbor Sociálního zabezpečení. Na soutoku Labe a Cidliny byl připraven program s hudbou, občerstvením a různými soutěžemi. Členové každého spolku se měli svým zevnějškem nějak odlišovat. My jsme na akci vyrazily v nazdobených dámských kloboukách.

Společný čas jsme netrávily jen v samých zábavách. Účastnily jsme se i charitativních akcí, pomáhaly jsme např. sběru oblečení pro Diakonii Broumov. Po záplavách na Moravě jsme přijímaly a třídily oblečení, nádobí, drogistické zboží a hračky, které nám naši spoluobčané přinášeli, ukládaly je do krabic a pytlovaly.

Na závěr každého školního roku i my ukončujeme dočasně svou činnost společným setkáním s opékáním buřtů v areálu, který nám tenisté dosud vždy ochotně zapůjčili. O prázdninách hlídáme vnoučata a těšíme se, že se opět v září sejdem. Velice rádi bychom mezi sebou uvítaly nové členky, které přinesou nové nápady a oživení, protože čas letí a síly ubývají.

Velký dík za podporu naší činnosti patří představitelům obce Loučeň.

Klub seniorek

Pletený loučeňský zámek

Jedním z nejpozoruhodnějších exponátů na výstavě k 800 výročí obce je bezesporu. V muzejních expozicích bývají k vidění miniatury pevností, zámeckých rezidencí, venkovských usedlostí i celých městských čtvrtí vyrobených z nejrůznějších materiálů. Nejčastěji ze sádry nebo ze dřeva, ale i z papíru a ze sirek, z ušlechtilých kovů, ba i ze slonoviny, ale „pletený“ model? Jak se tato myšlenka zrodila? Tuto a všechny další otázky nám ochotně zodpověděla autorka projektu paní Marta Nováková.

„V Lysé nad Labem se konají výstavy, kde se prezentují kluby důchodců svými výrobky a nápady. Protože velká většina členek našeho klubu je velice šikovná, rozhodly jsme se zapojit a ukázat, co dovedeme. S chutí jsme se do toho pustily. Vznikaly úžasné svetry, krásné šály, čepice, přehozy, koberečky a pantofle, které na vypůjčených figurínách vypadaly

velice dobře. Zajímavý byl „strom života“ z barevných bambulí.“

„Udělat neobvyklý exponát na výstavu Šikovné ruce seniorů v Lysé nad Labem mi poradil můj syn, který velice rád slepoval modely zámků i aut podle ABC. Podle jeho rady jsem hned zámek v Loučeni podle skutečnosti nakreslila i v barevném provedení.“

V kterém to bylo roce?

„Bylo to v roce 2010. Na ten rok nezapomenu. Náhle mi zemřel manžel a my v Klubu jsme připravovaly svoji účast na výstavu v Lysé. Chodila jsem ještě do zaměstnání, ale tu samotu a bolest mi pomohla děvčata v klubu překonat a práce na modelu vyžadovala soustředění a představitivost.“

Z jakého materiálu je vyrobená kostra?

„Abych nemusela pracně sestavovat tři budovy zámku z tuhého papíru, koupila jsem krabice na poště, protože měly pevné dno a správnou velikost. Kostra kostelní věže je slepená z různých krabiček od léků.“

Zhotovit barokní věžičku kostela jistě nebylo jednoduché.

„Polystyrénová kulička správné velikosti výborně posloužila a pak jsem ji opletla jako malou ponožku.

Problémy nastaly s křížem na vrcholu. Tuto kostelní věž jsem přinesla ukázat děvčatům do Klubu, aby si udělaly představu.“

Zámek má téměř dokonalé geometrické proporce. Jak jste je vyměřovaly?

„Podle nákresu i fotografií – odhadem a citem, nic jsme neodměřovaly.“

Kolik vás na modelu pracovalo?

„Květa Maršíková upletla pruhy zelené trávy a šachovnici, která je na nádvoří zámku, a Dáša Šulcová pomáhala s pletením mansardové střechy zámku. Pan Maršík nám ochotně poskytl překližkovou desku, na kterou se jednotlivé části lepily.“

Jak dlouho to trvalo?

„Snad přes dva měsíce. Termín výstavy byl náš hnací motor.“

Kolik klubíček příze jste tenkrát spotřebovaly?

„To se nedá spočítat, využívaly jsme zbytky, páranou vlnu, někdy i bavlněná klubíčka a červený chemlon na střechy. Hlavní byla odpovídající barva. Upletené části se musely napařit a vyžehlit. Pracné bylo přilepování na krabice.“

S tak křehkým modelem se musí dozajista pohybovat se vší opatrností. Jak se vám podařilo ho přepravit na výstaviště v Lysé?

„Zámek s deskou zabral velkou plochu, ale ochotná Irena Nováčková nabídla pro přepravu svůj automobil a pomohla zámek instalovat na místo.“

Jak tenkrát reagovali návštěvníci, kteří si model prohlíželi?

„Zámek hned upoutal pozornost a obdiv návštěvníků. Jen nás mrzelo, že jsme na zeď za modelem nenalepili velkou fotografii pro srovnání. Věříme, že jsme navodily zájem o návštěvu naší krásné Loučeně se zámekem i jeho bludišti.“

A co porota?

„Měly jsme velkou radost, že nám byla udělena cena za tento exponát, který bude po letech součástí výstavy k 800. výročí Loučeně.“

O myslivosti

Paní Marie Seidlová je členem Mysliveckého sdružení na Loučeni od 80. let. Dlouhá léta dokonce pracovala jako tajemnice Československého mysliveckého svazu a jak říká, prakticky znala všechny myslivce na okrese. „Táta byl zarytý myslivec. Byl mezi prvními mladými nadšenci, kteří po válce obnovovali myslivecký spolek. Jako holka jsem mu pomáhala krmit zvěř a v zimě jsem s ním jezdila na saních i ke krmelcům. Jeho zápalu postupně podlehla celá rodina. Dnes je to už naše čtvrtá generace.“

„Táta měl na zahradě voliér s chovnými bažanty. Sbírali jsme vajíčka a doma jsme měli líheň. Stávalo se, že některá vylíhlá kuřata se dostala ven a zanedlouho po Průhonu korzovali bažanti. Pak se koupila líheň sem do našeho sdružení. Postupně jsme tu zřídili tři. Líhlo se tu každý rok kolem pěti tisíc kuřat. Dnes jsme administrativně uznaná bažantnice. Líhneme hlavně i pro jiné honitby. Malá kuřata chováme zavřená v malých voliérách, kde jim musíme přitápět a krmíme je speciálně upravenou směsí. Pak se vypouštějí do velkých voliér, kde dostávají granulované krmění spolu s pšenicí.“

„Takto vypěstovaných bažantů si ponecháváme pouze část“, doplňuje ji předseda zdejšího mysliveckého sdružení **Bohumil Vinš**. „Živé bažanty prodáváme i jiným honitbám. Zisk nám souží na pokrytí nákladů k odchovu bažantů. Nejen elektrika, ale i voda jsou čím dál dražší. Dospělé bažanty vypouštíme už nějakou dobu před honem. K odstřelu pak dochází ve volné přírodě. Dříve nás hodně podporovalo zdejší JZD a s krmením nebyl problém. Měli jsme dobrou spolupráci. Teď v podmínkách tržní ekonomiky se musíme ufinancovat sami.“

Podle záznamů kronikáře Zdeňka Marečka prý v roce 1978, kdy došlo ke slučování honiteb, obhospodařovalo vzniklé myslivecké sdružení Podlesí Loučeň honitbu o rozloze 2 803 ha, z toho 783 ha lesa. Jak rozsáhlá je vaše honitba v současnosti?

„Dnes polní honitba s částí lesa zahrnuje plochu zhruba 1 300 ha.“

A jak je na tom v dnešní době vaše členská základna?

„Když jsem se v roce 1982 hlásil do spolku, bylo to největší sdružení na okrese“, říká pan Bohumil Vinš. „Dnes je věkový průměr našich členů 65 let. Mladých bohužel moc není. Naše činnost je časově i finančně dost náročná. Každý myslivec musí mít lovecký lístek a musí složit zkoušky z myslivosti ze sedmi předmětů, které zahrnují zoologii, základy myslivecké kynologie, nakládání se zbraněmi, pravidla lovu i potřebnou legislativu. Pak může požádat i o zbrojní průkaz. Každý člen našeho sdružení musí navíc zaplatit nemalý členský příspěvek a pojištění. A k tomu odpracovat povinných padesát brigádnických hodin.“

„Musíme totiž udržovat a opravovat krmelce, posedy, napajedla, v létě si nasušit seno... Lidé si příliš neuvědomují,

že hlavním smyslem naší činnosti je především péče o přírodu. Když v zimě přikrmujeme zvěř nebo doplňujeme v obdobích sucha vodu v napajedlech, přiživí se u nich i jiní živočichové a zpěvné ptactvo“, dodává Marie Seidlová.

Ve své publikaci „Loučeň“, vydané v roce 1998, píše Zdeněk Mareček: „Bažantů a zajíců bývalo stále dost: 400 – 700 zajíců a 300–500 bažantů na výřadu nebyla žádná vzácnost.“ Jak vypadá situace o čtvrtstoletí později?

„Dnes je drobné zvěře málo. Koroptve, dříve běžné, téměř vymizely. Letos jsem zahlédl pouze dva páry“, smutně konstatuje pan Bohumil Vinš. „Co je příčinou takového úbytku? Především zemědělská velkovýroba a neblahé důsledky scelování polí. Zmizely remízky, kde se mohla zvěř schovat. Platí povinnost, že zemědělci musí tři dny před chystanou sklizní např. vojtěšky, nahlásit datum seče myslivcům, aby závčas prošli lokalitu s loveckými psy a zvěř z území vyhnali. Dnes se používají k nalezení zvěře v porostu i drony vybavené termokamerou. Není to ale jenom zemědělská technika, ale i skladba pěstovaných plodin. Úbytky jdou také na vrub silniční dopravy a dravců. Zvěř trpí stále agresivnějším ruchem návštěvníků lesa, její klid narušují volně pobíhající psi bez vodítka. V posledních letech jsou to i důsledky měnících se klimatických podmínek, a především dlouhotrvající sucha.“

Na druhé straně si lidé stěžují, že spárkatá a černá zvěř je přemnožená. Sotva nově zasazené stromky zasychají, protože zvěř okusuje zelené výhonky, srnky se s bohorovným klidem pasou v obilí a divoká prasata se občas zatoulají i do městských obytných čtvrtí, rozrývají trávníky i pěstěná hřiště. Jak je to tedy s řízeným odstřelem?

„Myslivecké sdružení je zodpovědné za škody způsobené zvěří na porostech v lesích i na zemědělských plodinách. Prasata samozřejmě stílíme. Takový odstřel je ale jen zdánlivě jednoduchý“, podotýká Bohumil Vinš. „Prasata jsou inteligentní zvířata. Na jaře si zalezou do řepky, kde setrvají do června, mezitím doroste obilí a po žních se přestěhují na slunečnicová pole a do kukuřice, kde vydrží až do listopadu. Jsou mazaná a velmi dobře vědí, kde jim něco hrozí. V obydlených oblastech je odstřel velmi problematický – málokterý myslivec by chtěl riskovat.“

Co podzimní lov – vyvrcholení sezóny?

„Lov je důležitý pro regulaci stavů zvěře. Nejdříve je nutné zjistit skutečný stav zvěře, na jehož základě se sestaví plán lovu“, vysvětluje Marie Seidlová. „Ten se stanoví na základě přírůstku oproti schválenému stabilnímu množství zvěře. Plán schvalují vlastníci honebních pozemků a definitivní schválení provede Státní správa myslivosti. Některé kusy bohužel uhynou – často i v důsledku silničních nehod. Odstřel by měl být odměnou myslivci za jeho celoroční úsilí a práci. Proto takové přednostní právo odstřelu trofejové zvěře mívají v našem sdružení například jubilanti.“

Jak chápat pojem „poplatkový lov“?

„Myslivci za to, že vykonávají právo myslivosti, musí platit. V našem sdružení uplatňujeme poplatkový lov pouze při lovu bažantů. Při společných lovech na černou zvěř zveme kamarády myslivce i z jiných honiteb, což upevňuje přátelské vztahy mezi myslivci“, vysvětluje Bohumil Vinš.

„Myslivecká latina“, humorné příhody z lovu a zkazky o nešikovném počínání některých myslivců vám asi už nevadí a berete je s pobaveným nadhledem. Co ale zprávy z jiných zemí o případech, kdy mladí lidé použili otcovu loveckou zbraň proti svým učitelům či spolužákům.

„U nás má dnes už každý myslivec na flintu a náboje trezor. Zbrojní průkaz se vystavuje na dobu omezenou. Pokaždé musíme znovu projít lékařskou prohlídkou a většinou podstoupit i psychotesty. Lov zvěře s sebou samozřejmě přináší i řadu rizik, a je proto bezpodmínečně nutné dodržovat celou řadu bezpečnostních pravidel. Kde jsou zbraně, docházelo a asi bude vždy docházet k nějakým nepředloženostem a nehodám. Tomu se bohužel úplně zabránit nedá“.

Co když dojde ke srážce auta se zvěří?

„V našem revíru k tomu dochází bohužel dost často. Je to tak, že myslivci mají nést odpovědnost za to, co způsobí zvěř. Když dojde ke srážce se zvěří, volají řidiči aut většinou policii, aby pak mohli nahlásit pojistnou událost. Policie sepiše protokol o nehodě a pak vyzve myslivce, aby se o zraněnou zvěř postarali a místo srážky uklidili. V případě usmrcení zvěře se musíme postarat o její odklizení, případně i likvidaci.“

Leckterý spolek vám trochu závidí vaši pěknou klubovnu.

V roce 1972 jsme dostali budovu, kde se scházíme. Museli jsme ji ale dost přestavět a zvětšit. Je na ní odpracováno mnoho brigádnických hodin. Rádi se tu společně scházíme. Občas ji za úplatu pronajímáme i pro pořádání různých příležitostných akcí jako svatby apod.

Takže spousta práce, velká odpovědnost, finanční starosti...

„Tak to bohužel vždycky bylo. S tím se musíme smířit. Co nás ale rozčiluje, je drancovací vztah k přírodě. Bezohledně z lesa vytěžit, co se dá. Je smutné vidět, co po lidech v lese zůstává. Někteří tam dokonce vozí odpad, aby za jeho odvoz nemuseli platit. Lidé tu nechávají volně vybíhat psy a cyklisté si pletou les se závodní dráhou. To všechno plaší a stresuje zvěř. K lesu patří ticho.“

„Přes všechny starosti a svízele nás to baví. **To není koníček, to je KÚŇ a životní styl**“, uzavírá náš rozhovor paní Marie Seidlová.

Turistická tradice

O tom, jak se rozvíjí turistická tradice na Loučeni, nám vyprávěli vedoucí pan Vít Černý a Jaroslav Hrubý.

Turistický oddíl zakládal ve druhé polovině 70. let **Zdeněk Horáček**. Tenkrát náš slavný oddíl působil pod pionýrskou organizací. Tak, jak to patřilo k době, jsme chodili v pionýrském stejnokroji, i když později místo světle modrých košil jsme nosili zelené, plnili jsme různé odznaky... Náš oddíl měl čestný název Lidice. Často jsme tam jezdili hlavně na brigády, např. hrabat seno na pietním místě. Jedna z přeživších deportovaných žen nám dělala patronku, a tak jsme se

dostali i do míst, kam se běžně nechodilo. Brigády byly vůbec velkou náplní naší činnosti – úklid na návsi, sběr kaštanů a žaludů pro myslivce, abychom si přivydělali. Tenkrát nikomu nevadilo, že děti pracují. Jezdili jsme na výlety, letní i putovní tábory, chodili jsme na dálkové pochody a procestovali téměř celou republiku. Dostali jsme se až na Duklu, Svidník a Hrabyni u Opavy, byli jsme i v Bratislavě, Bardějově, Prešově a na Vyškovsku.

Nezapomenutelnou pro nás všechny byla **expedice Loučeň – Sněžka**. Bylo nás asi dvanáct. Pořídili jsme si čtyři malé žebříňáky, co se používají na trávu. Na ně jsme naložili stany, spacáky i jídlo a vydali se po červené značce, která tehdy vedla z loučenského náměstí až na Sněžku. Kovové obruče na loukoťových kolech vydávaly hrozný rachot. Všude jsme budili velkou pozornost a rozruch. Lidé k nám ale byli velmi milí a vstřícní, ochotně nám poskytli u vesnice místo, kde jsme mohli přespát a uvařit si jídlo. Byli jsme natolik houževnatí a zdatní, že se nám dokonce podařilo vytáhnout jeden vozík po kamenech až na samotný vrchol Sněžky.

Pochod pohádkovým lesem v roce 2001

Pan Zdeněk Horáček v nás probudil vztah k turistice. Je to mimořádný člověk, nositel prezidentského vyznamenání Za zásluhy – za rekordní počet odběrů krve. Vděčíme mu za mnohé.

V září 1985 se v Praze 5 zakládal turistický oddíl DUHA, který přežil až do současnosti. Název odráží široké spektrum našich činností. Po sametové revoluci jsme se přiřadili k Sokolu, o jehož obnovu se velmi zasloužila tady na Loučení paní **Zdena Macounová**. Jí rovněž patří náš dík. Od roku 1991 vystupujeme jako DUHA LOUČEŇ.

Turistický oddíl není pro mladé lidi tak atraktivní jako třeba fotbal nebo tenis, některé naše akce ale přitahují zájem široké veřejnosti i z okolních obcí.

Mnozí si jistě vzpomenou na náš **Pochod pohádkovým lesem** POPOLES. Na deseti stanovištích, kde děti plnily různé úkoly, na ně čekaly pohádkové bytosti: vodník, Karkulka, Rumcajs, víly, princezny, ale i Trautenberk, živé ovce, psi a husy. Start byl u umělé liščí nory a cíl v zámeckém parku. Tuto populární akci, na jejíž přípravě se podílelo kolem osmdesáti lidí, jsme pak opakovali několik let po sobě.

Na nádvoří zámku kolem kašny se jezdil i závod na koloběžkách. Dodnes pořádáme každoročně za sokolovnou oblíbené **Čarodějnice**.

Tradici mají i naše **Drakiádky**. Bohužel s místem konání Drakiády se stále posunujeme jinam – v patách nám jde nová zástavba. Začínali jsme pod Loučením u JZD, pak na poli u hřbitova, poté v proluce mezi Patřínem a Loučením, jeden rok jsme byli na Černavě a naposledy v ulici Na Pískách. Doufáme, že tam už zůstaneme.

Letos se po letech obnovila tradice místního pochodu **Smetanova stezka**. Na jaře se po ní vydalo více než 300 účastníků.

Na všechny tyto akce si musíme shánět finanční prostředky sami a obcházet sponzory. Není to jednoduché, ale nakonec se to vždy nějak podaří. Za to patří všem velký dík. V posledních letech nám na naši činnost přispívá i obec. Díky pochopení obecního úřadu jsme získali i novou klubovnu v kontejneru za sokolovnou.

A vaše současná činnost?

„Odpor ke všemu organizovanému, který převládal v 90. letech, naštěstí už vymizel. Letos náš oddíl pravidelně navštěvuje 15 dětí. Kupodivu ani jedno z Loučeně. Scházíme se každou sobotu od 9 do 11 hodin. Učíme se různé tábornické věci jako orientace v mapách i podle busoly, značky, rozdělávání ohně, šifry, poznávání stromů a rostlin, vázání uzlů... Teď je módní tzv. bushcraft – přežití v divočině. Děti by měly třeba dokázat zažhnout oheň křesadlem. Zatím jsme u tří sirek – směje se Vít Černý. Jednou měsíčně chodíme převážně na jednodenní výlety a postupně se učíme přespávat v přírodě. Máme malé děti, takže pořádáme zatím jen příměstské tábory. V minulosti jsme pravidelně jezdili na třítydenní letní tábory do Ratají u Bechyně. Doufáme, že se nám je podaří obnovit. Máme vybavení pro čtyřicet osob – stany, podsady, polní kuchyň, vojenské stany atd. Těšíme se, až je znovu budeme moci postavit a využívat. Vydělat si na jejich pořízení a vše postupně poshánět se nám totiž podařilo hlavně díky brigádám.

Velkou „paseku“ nadělal covid, který veškeré společné aktivity utlumil. Děti ztratily sociální vazby, neumějí spolu mluvit, převážně komunikují přes mobily. Každoročně děláme nábor ve škole a rozdáváme dětem informační kartičky,

ale moc se nám nedaří. Je to škoda. Zjišťujeme, že děti byly už ve Francii, Chorvatsku, Itálii, Řecku – nikdy ale nebyly na Řípu, ba ani na nedalekých Troskách.

Nedostatkem mladých lidí trpí ale i jiné sportovní organizace. Je totiž spousta dětí, které nic nedělají. Podle našeho názoru je to tím, že rodiče je k žádné volnočasové činnosti nevedou. Máme dojem, že by to pro ně byla komplikace. Nemají čas někam děti vodit, a tak jsou docela spokojení, že ty sedí doma u mobilu či počítače. Jaké to má dopady na jejich vývoj a zdraví, všichni vědí.

Z mnoha míst se ozývá, že práce s dětmi není jednoduchá. Podle nás ale rozhodně není nevděčná. Je to koníček, kterému je třeba něco obětovat a my jen předáváme dál, co jsme se sami kdysi naučili.

Vít Černý a Jaroslav Hrubý

Krajina mého života

Ludmila Píšová

Můj dědeček Osvald Rakušan se narodil roku 1895 v hájovně na rozhraní patřinského a vlkavského katastru. Studoval v Mladé Boleslavi, první světovou válku přežil v zákopech v daleké Itálii a po návratu odešel pracovat do Ústí nad Labem, protože lesnické řemeslo převzal po otci jeden ze starších bratrů.

Na severu dědeček poznal babičku, která naopak jako jedináček šla ve stopách svého otce poštmistra a pracovala na poště. Vzali se, narodila se jim moje maminka a dařilo se jim dobře až do německé okupace, kdy dědečka propustili z cukrovaru, aby na jeho místo adjunkta přijali pracovníka německé národnosti, a škola, kam teprve měsíc docházela moje maminka, se náhle přes noc změnila z české na německou, k českým žákům silně nepřátelskou. Rodina musela, podobně jako mnohé další, opustit Sudety a hledat si živobytí ve vnitrozemí. Po velkých starostech a mezipřistání v Mladé Boleslavi našli pracovní uplatnění, byt, a maminka školu v Praze.

Faktem, že jsem se narodila v Praze, jsem se nikdy moc nechlubila. Označení Pražák a Pražanda mělo zejména na venkově (a možná ještě má) poněkud hanlivý nádech; jako by snad dobří a poctiví lidé žili jen na vesnici nebo v malých městech, zatímco Praha byla plná šmejdů a lotrů.

Vyrůstala jsem jako slabé, neduživé dítě. Časté angíny, revmatická horečka, zánět myokardu... Stala jsem se jedním ze dvou důvodů, proč se dědeček rozhodl postavit na venkově chatu: aby ta holka přišla na čerstvý vzduch! Druhým důvodem byla celoživotní dědečkova touha vrátit se do kraje jeho dětství a mládí.

Dědeček hledal vhodný pozemek na Loučeni. Ze dvou tipů se mu lokalita Na Vinici líbila víc pro krásný výhled do kraje, ale tenkrát tam nebyla voda. Tak se rozhodl koupit kus bývalého ovocného sadu na Patříně. K dojednání té transakce mě prarodiče vzali s sebou. Paní Benešová bydlela v Praze na Červeném Vrchu a když zvěděla, že už v předškolním věku umím číst, obdarovala mne knihou Timur a jeho parta.

Prodala dědečkovi poměrně velký zbytek sadu až k lesu. Ale tenkrát, v šedesátých letech minulého století koupit a vlastnit pozemek nebylo jen tak! Dědeček si vlastně koupil jen právo osobního užívání pozemku za účelem výstavby rodinného domu, rekreační chaty, garáže nebo zřízení zahrádky. A cokoliv zde postaví, bude v užívání naší rodiny pouze 99 let. Bylo jasné, že dědeček s babičkou ani já se toho nedožijeme, ale vypadalo to podivně, a proto jsme se všichni zaradovali, když se v roce 1991 změnil zákon a z práva užívání se stalo vlastnictví. Jen dědeček už o tom nevěděl...

Přišly ale ještě jiné potíže. Nepamatuji si, stalo-li se to až po koupi, nebo to dokonce koupí bránilo – někteří z ostatních majitelů práva užívat části sadu tady mého dědečka nechťeli. Podle babičky to bylo proto, že dědeček nebyl Velké Zvíře. Vyprávěla, že ona by byla raději zrovna na tomto místě netrvala, ale vzdorovitý a urputný dědeček se nevzdal. Napsal dokonce dopis tehdejšímu panu prezidentovi. V něm uvedl, že celý život poctivě pracoval, staral se o rodinu, a teď si chce splnit své velké přání, vzhledem k svému věku jistě poslední, vrátit se do rodného kraje. A také mu napsal o mně, jaká jsem slabá a neduživá vnučka a že nutně potřebuji čerstvý vzduch.

Moje neduživost určitě zabrala, protože pak už nám nikdo ve stavbě nebránil.

Dědeček s babičkou bývali zamlada docela majetní (babička tomu říkala dobře situovaní), ale měnová reforma v roce 1953 a další nepříznivé životní okolnosti způsobily, že na stará kolena zchudli, a pustit se teď do stavby chaty – bez úspor – byla tak trochu dědečkova stařecká nerozvážnost. Začali rozprodávat veškeré cennosti – pozůstatky svého bohatství – a babička si až do pozdního věku přes zimu přivydělávala jako účetní v Mototechně. Dědeček se snažil co nejvíce udělat na stavbě svépomocí, ale na všechno nestačil, a tak dílo postupovalo pomalu.

Babička oklepávala staré cihly z bouračky, dědeček ručně hloubil základy, ale ze všeho nejdřív postavil uprostřed parcely dřevěný přístřešek, aby bylo kde přespat, a sehnal starý sporák na dřevo, umístil ho ke kůlně a nad střechu vyvedl a přivázal provizorní kouřovod, aby měla babička kde vařit.

Toho roku se k mým neduhům přidala žaludeční neuróza. Večer mě maminka uložila ke spánku, a po několika hodinách už musela likvidovat následky mé nevolnosti a zlobila se. Téměř každou noc. Ani v nemocnici si se mnou nevěděli rady. Jaro se chystalo přejít do léta a dědeček už se na to naše trápení nemohl dívat, a tak řekl mamince:

„Půjč nám tu holku, vezmeme ji ven, čistej vzduch jí pomůže!“

Jak řekl, tak udělal. Tehdy ještě stálo nádraží Praha – Těšnov, a z něj mne odvezl vlak tažený strašidelnou parní lokomotivou do Nymburka. Odtamtud jsme jeli na Patřín autobusem s vlečňákem – ten vlečňák připomínal vajíčko a byla v něm průvodčí, paní Náměstková.

Na parcele u lesa se mi líbilo, bylo co objevovat. Bylo to tady tak jiné než v Praze! Ty tačí hlasy! Ty vůně! Kolem projelo tak jedno auto za týden, všichni lidé se navzájem zdravili a jeden z mohutných dubů, které se nakláněly z lesa nad pole, připomínal siluetu starého Indiána s členkou z perí a s kalulem v ústech.

To první odpoledne uteklo, nastal večer, ale dědeček mě ještě neposlal spát. Naopak se mnou šel na cestu, která se ještě nijak nejmenovala, procházeli jsme se po ní ruku v ruce nahoru ke vsi a zase dolů k lesu, čichali jsme vůni pole, které vonělo jinak ve slunečním úpalu a jinak s večerní rosou, sledovali krivolaký let netopýrů nad našimi hlavami, a nakonec, když se dočista setmělo, ukazoval mi dědeček všemožná souhvězdí, z nichž si dnes již pamatuji jen Velký a Malý vůz, a nejjasnější hvězdu Polárku, poslední hvězdu v oji Velkého vozu, podle níž se dřív určoval sever (to jsem v Praze nemohla vidět, protože tam v noci nikdy není opravdová tma). Pak už mě babička uložila na deky, navršené na podlaze boudy a spali jsme.

Tu noc na mě nevolnost nepřišla, ani žádnou další noc, dědeček mě zázračně vyléčil. Tímto dnem také začala krásnější etapa mého jinak neutěšeného dětství.

Jen babička občas projevovala mírnou nespokojenost, hlavně když v noci přišlo a ona musela spící rodinu zakrýt pláštěnkami a nad dědečkem držela hrnec, protože střechou do boudy zatékalo.

Jednoho dne obdržel dědeček úřední rozhodnutí, že se objevilo další Velké Zvíře, toužící postavit chatu na stejném místě jako my, a dědeček se s ním musí o svůj pozemek rozdělit. Bez možnosti odvolání. Nepatrnou, ale přece trochu útěchou byla dědečkovi skutečnost, že výměra jeho pozemku nebyla dělitelná dvěma, a když došlo k rozdělení, dostal nový samozvaný soused o celý jeden metr půdy méně, než zůstalo dědečkovi.

Pro nás to ale znamenalo zásadní změnu – nová hranice vedla naší boudou na spaní. Dědeček ji musel strhnout a novou už nepostavil. Pronajali jsme si chodkovní pokojík na Loučeni, na konci dnešní Vlkavské ulice; každé ráno jsme odtud pochodovali na parcelu a večer zase zpátky. Ty cesty se zdály být mně – malému dítěti – nekonečné. V pronajatém pokojíku jsme měli jen postele a komodu, na níž stála velká kameninová mísa a džbán s vodou na mytí. Mne ale více zajímal krásný pes domácích – kolie.

Trávila jsem později na Patříně s babičkou a dědečkem všechny prázdniny. Někdy tu s námi pobývala i maminka s otčímem a s mým mladším bratrem.

Budování chaty trvalo dlouho. Každé ráno jsem chodila s bílou smaltovanou bandaskou do krámu na Patříně, kde mi paní prodavačka z velké konve nabrala hliníkovou odměrkou mléko. Vedle v hospodě v hostinském sálu stálo staré rozladěné piano, na něž mi hospodský pan Šulc dovolil hrát. Po snídani jsem musela jít do lesa a do velkého plátěného pytle nasbírat borové šišky, aby měla babička na čem uvařit oběd. V troubě toho předpotopního sporáku dokázala na šiškách i upéci buchty! Pak jsem si teprve mohla jít hrát s dětmi.

Byla nás celá tlupa dětí z chat, a vyváděli jsme všemožná alotria. Vesnická zástavba začínala chalupou paní Podolákové – to byla drobná stařenka s veselými očima, vždy oblečená v černém, na zádech nosila z lesa otýpky klestí – a pokračovala chalupou manželů Havlátových, kam jsem si chodívala hrát s koťaty. V místech, kde dnes stojí nové domky, býval broskvový sad. Zolat drátěný plot pro nás byla hračka, a nikdy nás

nikdo nechytíl. Nemytýma rukama jsme jedli nemyté ovoce a zůstali jsme zdraví.

Také jsme chodili na třešně – podél hlavní silnice rostly (a dosud rostou) několika řadami, a my se u každého stromu zastavili a z něj ochutnali: velké, menší, karminové, tmavé až do černa, sladoučké, navinulejší, i kyselé ptáčnice. Občas na nás někdo z okna zakřičel a zahrozil nám (bývalo zvykem zamluvit si sklizeň ze stromu před domem) – tu jsme popoběhli k dalšímu stromu...

Půda zde je odjakživa písčitá, ale pamatuji, že se tady pěstovalo i obilí, kukuřice, hrách, mák, a dokonce i brambory. K nim se váže příhoda, jak moje babička okradla zloděje.

Bylo to k podzimu, babička si po ránu jen tak vyšla na chvilku ven, aby se potěšila tou krásou kolem, a jak tak šla krajem lesa podél bramborového pole, všimla si podivné hromady chvojí, která tam ještě včera nebyla. Nadzvedla jednu větev, druhou... a hle – vespod našla ukrytý pytel brambor! I došla si pro vozík a nález přivezla domů. To se asi neznámý zloděj divil, když svůj lup později už nenašel!

V dnešní ulici V Zahradách rostly dva rozložitě morušovníky – bílý a černý – cizinci z daleké Asie; ve škole jsme se učili, že k výrobě pravého čínského hedvábí byl nezbytný bourec morušový, jehož housenky se živí výhradně morušovým listím. S dětmi jsem sbírala sladké moruše z prachu cesty, zkrátka – cpali jsme se vším, co zrál, červenalo, zelenalo, žloutlo nebo modralo všude kolem nás.

Oba morušovníky později rovněž vzaly zasně a na jejich místě vyrostl rodinný dům. Rybníček Rybízák dostal své jméno po plantážích drobného ovoce, kam mě maminka posílala, abych byla také trochu užitečná. Když se sklízely jahody, byla to příležitost nacpat se jimi k prasknutí, ale v případě rybízu jsem to vnímala jen jako nudnou brigádu, tím spíš, že místní ženy, pro něž ta sezónní práce nepochybně představovala významný přísun do rodinného rozpočtu, si zabraly keře obsypané hrozny velkých kuliček a nám dětem nechaly jen ty slabší nebo napůl obrané. No, a nakonec mi stejně maminka těch pár vydělaných stokorun zabavila se slovy – budeš potřebovat nový kabát na zimu.

Okolní lesy byly tenkrát ještě zdravé a čisté, a dědeček, jako někdejší dítě lesa, v něm znal všechny houby, a téměř všechny sbíral. Tenkrát ještě panoval ve zdejších lesích poměr 1 houbař na 100 hub, dnes je to opačně. Dědeček byl názoru, že v podstatě všechny houby se dají jíst, i když, pravda, některé z nich jen jednou. Nosil jich domů plné koše a babička sice nad prašivkami kroutila hlavou, ale dědečkovi důvěřovala, a tak nám z nich připravovala báječné pokrmy luxusních vůní i chutí. Zejména nemohu zapomenout na její bramboračku s lískami...

Nově vznikající chatová osada se rychle zaplnila a ožila. Dědeček – lidovec – do komunity zdejší chatařské elity moc nezapadl. Nicméně díky babičce, ke všem vždy vlídné, a ochotné s čímkoli pomoci, si nakonec našli řadu přátel.

Skoro o každém sousedovi babička prohlásila, že je to Velké Zvíře, což jsem nechápala, protože žádný ze sousedů nebyl porostlý srstí a nechodil po čtyřech, alespoň pokud jsem věděla; ale přesto jsem po nich pokoukala v respektu a ostražitosti. Teprve o hodně později mi došlo, proč se tady tenkrát říkávalo (a mezi starousedlíky se stále ještě říká) „V Rudém koutku“.

Manželka jednoho z Velkých Zvířat mne však jednou zachránila. Jezdila jsem po kopečkách v písáku na staré koloběžce, která neměla gumové chrániče na koncích řídítek; náhle jsem do čehosi narazila, spadla i s koloběžkou na zem, a jeden konec řídítek si bolestivě vrazila do břicha. Můj mladší bratr utíkal domů a cestou křičel – mami, babi, Lída se zabila! Maminka i babička celé vyděšené příběhly, vytáhly mi řídítka z útroby, odnesly mě krvácející domů a povolaly onu manželku, profesí zdravotnici. S ledovým klidem mi ránu natřela jódem a ujistila šokovanou maminku a babičku, že netřeba volat lékaře, protože to nic není a brzy se to samo zahojí. A taky zahojilo.

Jen co se mi zahojila rána na břicho, koupili nám naši kolo, velké dámské kolo značky Eska Velamos, pro mě a bratra dohromady. Jezdili jsme na něm po cestě sem a tam, učili se to a občas padali. I maminka chtěla kolo vyzkoušet; rozjela se nejistě a kolísavě po té naší cestě, která se tenkrát ještě nijak nejmenovala, a ode vsi po ní právě přicházeli místní pošták pan Volek v černé poštácké pelerině. A když už byli u sebe, chtěla se maminka vyhnout doleva, ale pan Volek uskočil doprava, tak maminka uhnula doprava, a pan Volek bohužel doleva, a už byli v sobě, maminka zajela panu Volkovi mezi kolena jako do kolostavu a rozevlátá pelerína pana Volka ji celou zahalila. Několik okamžiků tam spolu vrávorali, než našli ztracený balanc, a vypadali přitom jako hodně zvláštní socha.

Chodívali jsme se koupat k Jivákovi. Na místě dnešního Loveckého hotelu stávala skromnější, ale lidovější Turistická chata. U ní míval své místo zmrzlnář s vozíkem, v němž se pod blyštivými poklopy skrývala vanilková a jahodová zmrzlina. Někdy mi naši kopeček koupili, ale úzkostlivá maminka mě nutila ke zmrzlině přikusovat housku, abych se nenachladila, což bylo otravné.

Naše dětské hry bývaly někdy kolektivní, třeba když jsme v písáku skákali s vysoké stěny dolů do písku jemného jako hladká mouka, nebo jsme tam v tůňce lovili žlutočerné skvrnité mloky, abychom si je s úžasem prohlédli a zase je pustili na svobodu; jindy si šli kluci za svou klučí zápravou a my jsme na cestě u lesa pekly dorty z písku – nejkrásnější uměla Vlasta Lejsková – poschoďové, nazdobené kvítky řeřichky a jetele a malými oblázky, zatímco moje nevzhledné výtvary se hned rozpadaly – nebo jsme s kamarádkou Hanou Kondrovou pletly copánky z dlouhé trávy na mezi, pak je chodily zalévat a pozorovaly, jak rostou.

A někdy jsme se drželi doma a bavili se jinak. Chodívala jsem s dědečkem do lesa; učil mne tam poznávat všechno živé, co tak dobře od dětství znal a nikdy nezapomněl. Měl myslivecký dalekohled a směla jsem s ním pozorovat srnčí zvěř brzy ráno na pastvě. Povídal mi, jak rychle ťuká datel a jak strakapoud, jak rozeznat dub letní od dubu zimního, a tisíc dalších zajímavostí. Učil mne ale i zásadnějším věcem – nikdy se nevzdávat v boji, neustupovat od svých plánů a tužeb, shledám-li je správnými, vytrvat v pravdě. Někdy mi vyřezal z borové kůry loďku, i se stožárem a plachtou, a pouštěli jsme ji pak po vodě. Dědeček nosil stále u sebe ocelový zavírací nožik s dvěma čepelemi a vývrtkou a s vyrytým nápisem Nerez Mikov, a nikdy mi ho nepůjčil, prý abych se nezranila.

Všichni tři jsme chodívali pěšky (babička pocházela z hornatého severu, kde bicykl nebyl běžný jako v nížině) ke studánce Boží voda (cestou jsme trhali borůvky, později lesní jahody, maliny a ostružiny), do Jabkenické obory, ke Smetanovu dubu, kde jsem si představovala, jak kolem něj kdysi jeden pradědeček chodil v uniformě knížecího nadlesního a s flintou, a druhý pradědeček zatím spěchal na loučeňský zámek, aby si zahrál s Bedřichem Smetanou; chodili jsme do zámeckého parku obdivovat pískovcové sochy s příběhem a pokoušeli se ze zámecké terasy dohlédnout až na tajemný vrch Chotuc; jindy jsme si vyšli přes Černavu do Jizbic a dál..., a také někdy na loučeňský hřbitov, kde měli babička s dědou své předky a kde budu jednou odpočívat i já.

Doprovázela jsem babičku i na nákupu na Loučeň – pro běžné potraviny do samoobsluhy, pro maso k panu Zajičkovi, pro různé domácí či kutilské potřeby k panu Vinšovi do dvora za Jednotou. Na Loučeni měla také obchod s textilem paní Šulcová, vždy usměvavá a laskavá, a u ní jsem později ze své první výplaty koupila babičce pěknou blůzku.

Někdy, když přišlo, učil mě dědeček hrát šachy; byl zapáleným šachistou a v mládí také závodně hrál bridž.

Ve staré loučeňské sokolovně zatemnili okna a chodilo se tam do kina. Žádná klimatizace, žádné měkké židle, ale pro mne přesto velkolepý zážitek. Později se kino přesunulo do nového kulturního domu, a posléze zaniklo.

Na zahrádce si babička připravila záhony a pustila se do pěstování všeho, co mohlo vylepšit rodinný jídelníček, od zeleniny všeho druhu přes jahody a angrešt až po koření. Také zde zůstaly jako pozůstatek někdejšího sadu dva staré stromy švestky pravé. Dědeček rád zdůrazňoval jejich pravost a tudíž vzácnost, protože tenkrát většinu pravých švestek zahubilo virové onemocnění peckovin šarka.

Našlo se místo i pro květiny: pivoňky, tulipány, růže, a do rohu dědeček vysadil dva šlechtěné šeříky – jeden velkokvětý a jeden plnokvětý.

Sama od sebe nám tu vyrostla borovice, jejíž semínko přiletělo s větrem z lesa, vyklíčilo, zakořenilo, a když už se stromek měl tak k světu, dědeček mu daroval domovské právo. Já a borovice jsme přibližně stejně staré a dochovala se fotografie, na níž jsme dokonce i stejně vysoké. Dnes už mě borovice dávno přerostla a je na ní vidět – stejně jako na mně – kolik času už se nám přehnal nad hlavami.

Abý šetřil místem v o polovinu menší zahrádce, zatloukl dědeček podél plotu dlouhé železné trubky a mezi nimi natáhl několik poschodí drátu v bužirce; vysadil tam řadu mladých jablůnek, které později vyštípoval, tvaroval a vyvazoval k této stěně, takže stromy zabraly minimum místa,

ovoce bylo sladké sluncem a snadno se sklízelo. Říkal tomu kordony. Dědeček ovládal i umění roubování a štěpování. Byl mým vzorem, idolem, jistotou. Věřila jsem, že umí úplně všechno.

Než dědeček zbudoval v chatě suchý záchod, chodili jsme vykonávat potřebu jednoduše do lesa. V lese zůstaly četné díry po dřívější těžbě písku, které se k tomu účelu dobře hodily. Měli to tady tak všichni; jedna chatářská rodina tomu místu dokonce říkala observatoř.

Když už jsme pak měli záchod, ale kanalizace ještě nebyla, odcházely fekálie do podzemní žumpy z několika betonových skruží – babička jí říkala senkrovna – odkud se na podzim musely ručně vybrat šoufkem, což byl pozinkovaný kyblík na dlouhé násadě, a v plechovém sudu na kolečku, vypůjčeném od paní Husníkové, odvézt na pole nebo do lesa. Kolečko bylo neodpružené, na cestě to drncalo, obsah šplíchal ven, a tato práce byla proto jen pro silné žaludky... Pustil-li se některý ze sousedů do této bohuľibé činnosti, hned to věděla celá osada: stačilo vyjít ze dveří a nadechnout se. Babička tomu říkala vůně venkova – to jsme v Praze také neměli.

Ostatní splašky putovaly do zahrádky tzv. trativodem. Do jam v lese se vynášel i vystydělý popel z kamen a zasypával se pískem. Z toho by jistě dnešním ekologům vstávaly vlasy na hlavě. Ale tak to bylo, a naštěstí se ani tady pokrok nezastavil.

V polovině srpna přijíždí na Loučeň pouť. Menší, než Matějská pouť v Praze, méně hlučná, ale malebnější, opravdová, tradiční. Babička napekla koláče, navařila sváteční jídlo, přijela i maminka s otčím a bratrem. Po obědě se šlo na pouť... Víc než na všechny atrakce jsem se těšila na to, že si koupím štěstíčko; na ten moment překvapení po otevření obálky. Tenkrát bylo jen za korunu, a ještě jsem nevěděla, že ve skutečnosti se štěstí koupit nedá, ani za všechny peníze světa.

V srpnu roku 1968 konečně dědeček začal budovat plot. Ne jen plot ledajaký, ale bytelný, s betonovou podezdívkou, dvoumetrovými sloupky ze železobetonu a pevnými výplety ze silného drátu. Nejdřív bylo třeba vykopat základy.

Jednadvacátého srpna ráno přišli dva sousedé – přátelé s krumpáči a lopatami dědečkovi pomoci. V noci předtím, i to ráno jsme slyšeli neustávající dunivý zvuk. Sotva chlapi začali kopat, přiběhla sousedka, a vyděšena nám zvěstovala, že začala válka, říkali to v rádiu! Pomocníci vzali nohy na ramena a utíkali domů. Babička, která už prožila dvě světové války, nelenila, popadla tašku a utíkala na Patřín do krámu nakoupit mouku, cukr, kroupy, máslo...

Já jsem se vypravila ke kamarádce Janě Krausové, s kterou jsme si vzájemně půjčovaly knížky. Jana bydlela na Patříně, od hospody vlevo dolů, v dnešní Okružní ulici. Hned jsem viděla, co bylo příčinou dunění: silnicí se od Loučeň valily cizí tmavé tanky, jeden za druhým, nekonečný had, a na tancích zamaření vojáci, šel z nich strach. Přes silnici se nedalo přejít, musela jsem se vrátit.

Válka to sice nakonec nebyla, ale čekalo nás všechny smutné a nelehké období. Nic už nebylo stejné jako dřív a museli jsme se v leccm přizpůsobit; ale člověk přece jen vydrží hodně, život šel dál. Dál jsem musela chodit do školy, hrát na klavír, prázdniny jsem trávila na Patříně, dědeček dál zveleboval chatu i zahrádku, babička se starala, aby rodině nic nechybělo.

Jednou mi babička s velkou vážností řekla:

„Až my tu s dědečkem nebudeme, ta chata bude tvoje. Nenech si ji od nikoho vzít a udržuj ji v pořádku – může to být jednou tvůj jediný azyl, abys měla kam jít, kdyby se ti přihodilo něco zlého.“

Tenkrát jsem se tomu jen usmála a netrpělivě mávla rukou. Netušila jsem, že další zlom přijde už brzy.

Na jaře roku 1970 byla chata konečně hotová se vším všudy, i s krmítkem pro ptáky před kuchyňským oknem; poslední hřebík zatlučen, poslední štetec vyprán a pečlivě uložen – dědeček dokončil své dílo; tím se jeho dny téměř symbolicky naplnily, a k mému nesmírnému žalu navždy odešel...

Když se mne babička zeptala, co bych si chtěla po dědečkovi nechat na památku, poprosila jsem o jeho kapesní nožik. Držela jsem v ruce ten nožik – s četnými stopami mnohaletého používání – a byl to zároveň smutek i radost. Smutek z toho, že už nebudou žádné lodičky z kůry, radost z toho, že přebírám po dědečkovi štafetu. V duchu jsem dědečkovi slíbila, že se budu snažit být jako on, že nikdy nezapomenu, čemu mne učil, že tenhle kraj budu do konce života milovat, jako ho miloval on, a že se tím nožíkem nikdy neřížnu. Dodnes ho mám schovaný...

Čas ubíhal, šla jsem studovat, pak jsem se sem zase vrátila, našla si práci a čtyři roky žila v chatě na samotě u lesa v romanticky nelehkých podmínkách. V těch letech 1976-1980 nebyly ještě chaty trvale obydlené. Přes léto tu býval ruch; na podzim se chatáři vrátili do měst a v osadě zavládl klid. Lidé se mne ptávali, jestli se tady tak sama nebojím. Čeho bych se bála? Člověk sem nezabloudil a zvířata jsem vnímala jako své přátele.

Smíšený les na podzim se vyrovná obrazové galerii. Celý svět ráno zabalený do mlhy, nebo posetý miliardou kapek rosy, v poledne třpytivé zrcadlení babiho léta, a kvetoucí šafrány na Černavě. Neznám nic krásnějšího, a nikdy jsem nepochopila, proč člověk, žijící na Loučeni, potřebuje jet na dovolenou někam daleko. Nikde to nemůže být hezčí, než tady!

V zimě jsem v sobotu ráno vyběhla se psem ven – a musela se vrátit pro blok a tužku. Samým okouzlením mě totiž napadaly básně, které jsem si hned zapisovala. Pole před chatami se třpytilo sněhem, jako by to byly samé diamanty. Široko daleko ani jedna lidská stopa kromě těch mých. Vzduch ostrý mrazem, až se nosní dírký slepovaly. Větve borovic skloněné pod tíhou sněhu. Zvláštní sněhové ticho...

Jaro přineslo nový život, kolem mne všechno klíčilo, pučelo, bujelo... nejdřív sněženky, pak kočky, jehnědy, rozzářily se taloviny. Pak se v lese objevily podběly, fialky, konvalinky, a než se člověk z té krásy rozkoukal, nenápadně přišlo léto; to mám spojené s vůní sluncem roztavené pryskyřice borovic.

Odcházela jsem odtud za svými sny a zase se vracela, víc a víc omláčená životem, a teprve až když jsem se smířila sama se sebou a přestala očekávat zázrak, vrátila jsem se nastálo. Bylo to tak, jak předpověděla babička: Kdykoli jsem se sem vrátila, zraněná, našla jsem tady bezpečné a vlídné útočiště.

Po nutných úpravách byla chata rekonstruována na rodinný domek a stal se z ní sice maličký, ale útulný domov, se vším, co člověk potřebuje k životu.

Během těch let jsem několikrát čelila většímu nebo menšímu nátlaku, abych se domku vzdala a odešla bydlet do města, ale nepodvolila jsem se. Užívám si každý den jako svátek. Dokud mi slouží smysly, dokud se mohu hýbat a postarat se o všechno potřebné, nepřestávám děkovat babičce a dědečkovi za to, že tady mám domov.

Babička přežila dědečka o patnáct let a pak odešla za ním.

Mnohé se tady od té doby změnilo. Polovina chat je trvale obydlených, některé převzaly děti či vnuci prvních majitelů, jiné byly prodány. Nová zástavba zabírá víc a víc místa na úkor původní přírody.

Chápu, že lidí je víc a víc a každý chce bydlet. Ale tento vývoj není úplně ve všech ohledech Loučeni ku prospěchu. Všechno lze přece dělat s citem a rozmyslem, a naše společnost je tak jako tak vedena k uvědomění si, že je třeba zvolnit a ubrat, trochu se omezit, myslet i na příští generace a na zachování života vůbec.

Přála bych si, aby i nadále kvetly a zrály třešně v alejích, aby nebyly veškeré zdejší cesty pokryty asfaltem a veškeré meze zabetonovány, aby tady zůstal bílý písek, jemný jak hladká mouka, v noci černočerná tma plná hvězd, aby životodárná voda nezmizela z krajiny, chřadnoucí les aby zase ožil, aby naši ves nepohltila anonymní uniformita satelitů, aby se tady i nadále všichni lidé navzájem znali a zdravili, aby se z naší dosud krásné Loučeň neztratil ten její kouzelný genius loci.